

EDINOST

Uredništvo in upravnništvo: Trst (3), ulica S. Francesco d'Assisi 20. Telefon 11-57. Dopolni naj se pošiljajo izključno uredništvu, oglaševalcem in denar pa upravnisti. Rokopisi se ne vračajo. Nepriznane pisma se ne sprejemajo. — Lasti, založba in tisk Tiskarna „Edinost“ Poduredništvo v Gorici: ulica Giosuè Carducci št. 7, I. nadst. Glavni in odgovorni urednik: prof. Filip Peric.

Ali res „liberalci“?

Goriški razkojniki so si znali prirediti kaj komoden način borbe proti „ediništem“. Oznaka za „liberalce“ jim je argument nad vsemimi argumenti. Kdor ni z njimi, kdor ne soglaša z vsem, kar oni trdijo in hočejo, tudi oni, ki jim ne ugovarjajo načini in sredstva, ki jih uporabljajo strujarji v svoji strankarski taktiki: vsi ti — brez razlike poklica in stanu so kratkomo — liberalci!

Gospodje strujarji so dobri spekulant. Spekulirajo z globokim verskim čustvom našega ljudstva. Vdanost njegova do vere svojih očetov je neizbrisljivo zasidrana v globini duše tega ljudstva. Kdor je razgaljen pred njim kot sovražnik vere in nje zaščitnice cerkve, kdor bi se upal žaliti versko čustvo, ki daje vsebino vsemu njegovemu žitju, notranjemu življenju, njegovi miselnosti in duševnosti, ta je sojen in obsojen pred očmi našega ljudstva.

To vedo strujarji. S to zvestobo in udanostjo ljudstva do vere in cerkve spekulirajo in ju izrabljajo za svoje politične in strankarske namene. In ker so neizbirni pri izbiranju sredstev, označajo za „liberalce“ vsakogar, kdor ne služi slepo kot pripadnik njih politike in njihovega strankarstva. Kdor se ne uklanja brezpozorno politiki njih strankarske sebičnosti, je — „liberalce“. Seveda v tistem prosluitem zmislu, zavrženem danes od vseh prosvetljenih narodov, da bi hotel ubijati vsako versko čustvo, zapirati cerkve, podirati farove, izključiti vsako versko in uravnavno vzgojo iz šole, ter onemogočiti vzvišeno poslanstvo vere in cerkve med ljudstvom.

Kot „liberalce“ v tem grdem zmislu nočejo strujarji predstavljati naše voditelje in naše glasilce. Ali pa smo mi res taki „liberalci“? V prvotnem programu našega lista, ki so mu kumovali tudi duhovniki, je bilo rečeno, da bo list svobodoljubni, nikakor pa ne „svobodnjaški“. Njegovo svobodoljublje bo segalo do tiste meje, do katere segata pravica in poštenje. To svoje stališče napram veri in cerkvi je la prvi program konkretiziral z besedami: „Z verskimi zadevami se ne bo pečal i le to želi, da vsak ohrani mirno i čisto vest, pa bode njemu i vsem najbolj prav.“

Tem programatičnim izjavam smo ostali mi nepremično zvesti do današnjega dne. Naše svobodoljublje je segalo in sega do tiste meje, do katere segata pravica in poštenje. To je poštenje tudi v priznavanju tistega vzvišenega poslanstva, ki ga vršita vera in cerkev v duševnem življenju ljudstva. Pa tudi izjava v programu, da se list ne bo pečal z verskimi zadevami, se ne more in ne sme tolmčiti v zmislu, ki bi bil nasproten neposredno tu gori podani izjavi. Moremo se sklicevati na pričo, ki je zares klasična v tem primeru: na „Goriško Stražo“. Ravno te dni je izjavila, da se noče ponasati kot zaščitnica vere in cerkve, marveč da prepušča to delo in skrb duhovščini. Prav na tem stališču smo ostali dosledno. In zato naj bi bili — liberalci!

Toda naše razpoloženje napram veri in cerkvi osvetojuje tudi dejstvo, da nastopamo odločno vsedkar, kadar se godi krivica bodi svobodi cerkve, bodi duhovščine. Pa bilo to od strani posvetnih ali cerkvenih oblastev. Letniki našega glasila ta zadnja leta dokazujejo to dejstvo. Zlasti pa naši nastopi povodom tozadevnih dogodkov na cerkvenem polju v Istri.

Strujarji pa izrabljajo vsako besedo se tako opravičene graje na naslov višjih cerkvenih oblasti kot pretvezo za svoj krik o „liberalci“. S tem da izpodkopujemo vdanost ljudstva do višjih cerkvenih poglavarjev in pa njih avtoriteto. V odgovor na tako trditev bodi ugotovitev, da se skladamo z besedami, ki na njih je rekel v razgovoru odlični duhovnik povodom svojedobnih poglavarjev za ustanovitev skupne politične organizacije. Menil je na naše tozadevno vprašanje: Vera in nje nauki so nam sveti. Nikdo se jih ne sme dotikati. Drugo vprašanje pa je cerkvena uprava. Ta je v rokah ljudi in ti morejo pogrešiti!

Tega navodila se držimo mi, ki izrekamo besede graje na naslov višjih cerkvenih oblasti, če vidimo, da so kaj ukrenile na škodo jezikovnih pravic našega ljudstva in naše duhovščine, kar globoko žali naše verno ljudstvo in je zato na škodo tudi cerkve same in cerkvenega življenja. Le neiskreni strujarji more videti radi tega v nas — „liberalce“.

Kaki „liberalci“ v smislu nasprotstva proti cerkvi in versko-nravnosti vzgoji so naši voditelji, govori dejstvo, da so na gori omenjenih poglavarjih pridrili glavnim zahtevam prisotnih duhovnikov. Sprejeli so v program nerazdružljivost zakona, krščanskih nauk v šoli in versko-nravnostno vzgojo.

Ali bi bili storili to, če bi bili nasprotniki vere? Gotovo ne. Seveda čujemo že prigovarje strujarjev: to ni bilo iskreno, mislijo, drugače, bila je za-

vratnost! Če bi bilo temu res tako, bi bili naši voditelji zagrešili čin grdega nepoštenja. Ali ni Ravno poštenje naših voditeljev je, ki jih silijo, da podajajo resne in iskrene izjave ter da se lojalno držijo sklenjenih dogovorov. Saj ravno v tem je nesreča našega ljudstva v Italiji, glavni vzrok nesrečne razdrapanosti našega javnega življenja, da strujarji ne poznajo te čednosti ter da v svoji strankarski taktiki operirajo s podtikavanji in insinuacijami v opravičbo svojega razkolniškega početja.

Resnična razlika med nami in njimi je v tem, da smo mi poleg vsega priznavanja vzvišenosti verskega poslanstva tudi odkriti, iskreni in neomajni nacionalisti. Brez strahu in samozavestno podajamo to izjavo. Seveda je treba razlikovati med plemenitim nacionalizmom, ki dobiva svoje pobude iz ljubezni do svojega naroda, ne da bi poznal sovraštva proti drugim narodom, in nacionalističnim izrastki, ki bi hoteli moč lastnega naroda graditi na škodo drugega. Pravi, pošteni nacionalizem je najbližja podlaga za pravi internacionalizem, ako razumemo pod tem pojmom — kakor moramo razumeti — razmerje med narodi na podlagi spoštovanja vzajemnih pravic. Pride že dan, ko prodre spoznanje te resnice! Le posebejna brezvestnost more trditi, da smo radi takega svojega nacionalizma, radi dejstva, da ga izvajamo dosledno in neizprosno proti vsakomur, ki greši proti vzvišenemu načelom takega nacionalizma — „liberalci“, nasprotniki vere in cerkve! Ne, ne! Kdor govori, da smo „liberalci“, ker smo zvesti svojemu narodu in ker se borimo za njegove pravice na vsakem polju — tudi cerkvenem — ta vzbuja domnevo, kakor da bi bilo načelo narodne pravičnosti tudi v cerkvi nezdružljivo z nauki vere! S tem le žali in ponižuje vero in cerkev in njiju vzvišeno poslanstvo. Strujarji naj le uveljavljajo krščanska načela! Nikdar ne bodo čuli žal-besede od naše strani. Zahtevati pa moramo od njih, naj ne zlorabljajo verskega čuta v svoje strankarske posvetne namene in naj ne obsejajo z „liberalci“ vsakogar, ki obsoja tako zlorabljanje, ker je na škodo negibno potrebne edinstvene borbe za koristi naše narodne skupnosti in tudi — cerkve same! Svobodoljublje smo mi, ne pa liberalci v tistem grdem pomenu, ki nam ga strujarji v svojem razkolniškem besnilu drzno in brezvestno — podtikajo! Ne nasprotujemo jim, ker so — kakor trdijo — verni, marveč le zato, ker so škodljivci najvišje politične potrebe našega naroda v Italiji: ker usodno slabijo njegovo odporno silo proti vsaki krivici! Takega „liberalizma“ se mi ne sramujemo, marveč se z vedrim čelom pronašamo z njim pred vso našo narodno javnostjo!

Furinačev odhod v Chieti

kjer bo branil Duminija - Odkritje spomenika kralju Humbertu prvemu

RIM, 15. Prvi minister Mussolini je sprejel danes v palači Chigi glavnega fašistovskega tajnika Farinaccija, s katerim je razpravljal o položaju v neapeljskih fašistih. Kakor zagovarjajo fašistovski krogi, bo Mussolini 28. t. m., na dan sedme obletnice ustanovitve bojnih fašistov, imel velik političen govor. Glavni tajnik fašistovske stranke poslanec Farinacci je odpotoval danes z avtomobilom v Chieti, kjer se bo udeležil Matteottijevoga procesa kot branitelj obtoženega Duminija.

RIM, 15. V Pantheonu se je včeraj brala zadušnica za pokojnim kraljem Humbertom prvim. Danes predpoldne pa je bil v vili Borghese odkrit spomenik pokojnemu kralju. Svečani cerimonijski so prisostvovali Nj. Vel. kralj in kraljica, načelnik vlade Mussolini, on. Giolitti, Salandra in Diaz, zbornični predsednik on. Casertano, podpredsednik senata sen. Zupelli, mnogi ministri, rimski guverner sen. Cremonesi in drugi visoki državni funkcionarji.

Po cerimoniji je kralj položil na spomenik krasen venec. Tudi guverner sen. Cremonesi je položil lavorjev venec v rimskih barvah.

Ruski poslanik Kergencev v Milanu

Banket na čast industrijskim in trgovskim zastopnikom

MILANO, 15. Ruski poslanik Kergencev je priredil včeraj v Covi banket, na katerega je povabil zastopnike milanske industrije in trgovine. Ob tej priliki jim je predstavil novega ruskega trgovskega zastopnika Kotuzova. Banketa so se udeležili tudi mestni župan sen. Mangiagalli, prefektov zastopnik on. Benni in krajevni fašistovski funkcionarji. Na banketu je pod vodstvom ruskega umetnika Batulina izvajal izbrane komade močan orkester.

Visoke starost je doživela

TURIN, 15. Včeraj je umrla tukaj na influenco vdova Battistina Giacosa. Dočakala je 101 leto.

Nadaljevanje zbiranja o proračunu

v jugoslovenski narodni skupščini

BEOGRAD, 15. (Izv.) Narodna skupščina je včeraj v os dan razpravljala o proračunu ministrstva za pošto in brzojav, ki iznosa 428,650.268 Din. Na začetku razprave je podal minister Šuperina kratak ekspozé o svojem proračunu in zvečer je bil njegov proračun po celodnevni mirni debati sprejet.

Narodna skupščina je danes prešla na razpravo o proračunu poljedelskega ministrstva. Po otvoritvi dopoldanske seje je minister za poljedelstvo dr. Vasa Jovanović poročal o stanju poljedelstva v Jugoslaviji o odnosu o položaju poljedelskega stanu. Jutri se bo debata o tem proračunu nadaljevala, ker je zanjo priglasihih še 17 govornikov.

Interpelacija opozicijonalnih strank

radi „Timesovih“ poročil o Ninčičevih pogajanjih z Mussolinijem

BEOGRAD, 15. (Izv.) Radi poročila „Timesa“, da ponuja Jugoslavija Italiji gotove koncesije z ozirom na jadransko obalo, so danes načelniki vseh opozicijonalnih strank stavili na zastopnika zunanjega ministra vprašanje, kjer zahtevajo pojasnila 1) v kolikoli da so točne vesti o teh pogajanjih med Italijo in Jugoslavijo; 2) ali bo nar. skupščina pravčasno obveščena o rezultatu teh pogajanj, predno se Jugoslavija definitivno obveže; 3) ali se bo jugoslovenska vlada ozirala na vzemirjenje, ki vlada med narodom.

Interpelanti zahtevajo, da se odgovor se pred začetkom razprave o proračunu zunanjega ministrstva.

Zanikane vesti o pogovoru Ninčič-Bethlen

BEOGRAD, 15. (Izv.) Dopisni urad „Avala“ objavlja sledečo noto: „Vest budimpeštanskega lista „Magyar Hirlap“, da je jugoslovenski minister za zunanje stvari Ninčič imel pogovor z grofom Bethlenom, na katerem da se je dosegel sporazum glede izpremembe meje v prilog Madžarski za odstopitvijo Baranje in Subotice tej poslednji, je brez vsake podlage.“

Trgovinske pogodbe Jugoslavije

BEOGRAD, 15. (Izv.) Iz trgovinskega ministrstva se poroča, da je vse pripravljeno za sklenitev trgovinskih pogodb z različnimi državami Evrope, katere bodo odstranile sedanje težave jugoslovenskega izvoza. Tako se imajo še pred koncem tega leta skleniti trgovinske pogodbe s Francijo, Anglijo, Čehoslovaško, Španjo in Bolgarsko. Zanimivo je, da zahtevajo vse te države, da se tozadevna pogajanja vršijo na njihovem ozemlju.

Plastiras v Beogradu

BEOGRAD, 15. (Izv.) Od včeraj se nahaja v Beogradu grški general Plastiras, ki je dospel iz Skoplja. Plastiras ostane tu, dokler se uredi vprašanje njegovega potnega lista, nakar odpotuje takoj v inozemstvo.

Jugoslovenski umetniki na razstavi v Curihu

BEOGRAD, 15. (Izv.) V Curihu je bila ob priliki letošnje letne razstave prirejena tudi grafična razstava Jugoslavije, ki je dosegla popoln uspeh. Razstavilo je 30 jugoslovenskih umetnikov kakih 200 del. Projektiranih je za letošnje poletje še več jugoslovenskih razstav v Švici.

Zadnji poskus za rešitev ženevske krize

Švedska bo odstopila Poljski svoj začasni sedež?

ZENEVA, 15. Osem dni ženevskih pogajanj o vprašanju sedežev Sveta Družbe narodov in še se ni našla rešitev, ki bi omogočila občenemu zboru Družbe sklepaje o prošnji Nemčije. Položaj je še vedno napet in o kakoli možnosti na skorajšnjo rešitev se ne more govoriti. Vendar se na splošno sodi, da ne bo kljub velikim težavam prišlo do preloma in ki bi bile: konec Locarnskih dogovorov in polom Družbe narodov.

V iskanju izhoda iz krize se vrstijo pogovori med posameznimi delegati: Predsinočnjim kmalu po polnoči sta šla Luther in Stresemann v obiske k Briand. Včeraj zjutraj se je Vandervelde, zastopnik Belgije, srečal s švedskim zastopnikom Undenom; nato Unden z Luthrom in Chamberlain z Briandom ter s Guinonesom de Leon. Končno je obiskal sinoči Briand Luthra v hotelu Métropole. Medtem pa je bil za sinoči napovedani sestanek Sveta, na katerem se je imelo pretresati na včerajšnjih pogovorih dosežene uspehe, odpovedati in odložiti na danes. To pomeni seveda, da niso včerajšnji obiski prinesli ničesar novega in da najdena formula ni še zrela. Ta formula bi obstojala v tem, da bi eden izmed začasnih članov Sveta prepustil Poljski svoj sedež v Svetu.

Vlade, ki bi prišle pri tem v poštev, so vlade Urugvaja, Belgije, Švedske in Čehoslovaške. Zastopnik Urugvaja je

pa že izjavil, da se ne more odpovedati svojemu sedežu v prid kakemu evropski državi, ker zastopa šestnajst ali sedemnajst držav Južne Amerike. Belgija pa se je takoj ponudila, da zapusti Svet, ali s tem se ne strinja Francija in Anglija, ker bi se v tem moglo videti čin nekorektnosti napram Nemčiji, ki je angleško-francoski vpliv nad Belgijo le preveč znan in se bi njena odstranitev iz Sveta lahko smatrala kot manever velikih zaveznikov male Belgije. Čehoslovaška s svoje strani hoče ostati v Svetu, ker zastopa tudi vladi Jugoslavije in Romunije, tedaj vso Malo antanto, in bi se torej praska vlada morala prejši pogovori s svojimi zaveznicami. V ostalem pa bi tudi izstop Čehoslovaške iz Sveta predstavljala iste težave kakor izstop Belgije. Preostaja tedaj le Švedska, ki edina more se omogočiti Franciji izpolnitev njene obljube, da bo pomagala Poljski do sedeža v Svetu.

Radi tega so v Ženevi pogledi vseh delegatov obrnjeni na Undena, zastopnika Švedske. Na splošno se smatra, da bo Švedska, ako ne bo tu zadela na odpor petih držav (Nizozemske, Švice, Norveške, Danske in Finske), ki jih zastopa v Svetu, zapustila svoj sedež, ki ji sedaj v Svetu pripada. Po mnenju konferenčnih krogov bi tudi Nemčija ne bila nasprotna taki rešitvi vprašanja sedežev, katere je tudi v skladu z njenimi stališčem in z njenimi zahtevami.

LONDON, 15. Kakor poroča diplomatski dopisnik lista „Observer“ iz Ženeve, sta Španka in Brazilija končno veljavno umaknili svoji prošnji za delitev stalnih sedežev v Svetu Družbe narodov ter sklenili glasovati brezpozorno za pripustitev Nemčije. Dopisnik dostavlja, da se pričakuje, da bo tudi Poljska sledila temu zgledu obeh omenjenih držav.

ZENEVA, 15. Za jutri je napovedana seja zbora Družbe narodov.

Pismo iz Splita

Split, v marcu 1926.

Odkar je dobil Split železniško zvezo s svojim zaledjem (liška proga), rapidno napreduje in postaja najvažnejše jugoslovensko izhodišče na Jadran. Dosedanja splitska luka bo služila samo za osební promet in se za to urejuje. Popravlja se valolom, širi in tlakuje se obala. Stari Split zgublja svoje lice, na njegovo mesto prihaja — četudi za sedaj še počasi — novi, bodoči, cvetoči trgovski center Jugoslavije. Opaža se to povsod. V poljudskem zalivu, ki bo eno največjih pristanišč na Jadranu, se polagoma naseljujejo že

ladjedelnice, gradi se velik kolodvor za trgovski promet, rastejo fabrike. Posebno je tukaj razvita fabrikacija cementa, ki je znan po vsem svetu. Odkar je stekla nova železnica, se jo eksport cementa znatno povečal. Tudi dalmatinskega vina, najvažnejši produkt Dalmacije, se po železnici dosti več izvaža. Če se še uresniči projektirana proga Split-Sarajevo-Beograd, ni dvoma, da bo Split kar čez noč postal trgovsko velemost. Dobre volje je pri nas Jugoslovenih mnogo, ljubezni do dela tudi, le eno manjka — denarja. Država je seveda še mlada in ima mnogo skrbi — vendar žrtvuje ogromne vsote za urejevanje pristanišč. Dalmacija, ki je bila pod staro Avstrijo tako zapostavljena kakor skoraj nobena druga bivša kronovina, je začela v novi državi svobodneje in hitreje dihati. Pa saj ni čuda! Tako tepe rivijere kot je dalmatinska, ne najdeš zlepa. Urejena seveda še ni. Ali tudi na tem polju neumorno delujejo naši turistični uradi, pred vsemi pa prednjači splitski s svojim izvrstnim predstojnikom Jakobom Čalićem, odličnim organizatorjem tujkega prometa. Potrebno je predvsem, da se zgradijo hoteli, pensionati, kopališča itd., da se v ta namen ustanovijo akcionarska društva. Posebno letos, ki je že sedaj najjavljeno mnogo gostov, se bo obšutno opazalo pomanjkanje hotelov, ki bi lahko nudili tujcem dovoljno moderne komposta. Še eno vprašanje je, ki ga je treba čim prej rešiti. Naš narod je v pretežni večini kmetski in ni navajen obveščanju s tujci. Dnevno časopisje je prav dobro razumelo važnost tujih gostov in propagira čim lepšo postrežbo, vljudnost in uslužnost. Naš narod se ni spoznal, koliko koristi nam lahko prinesejo tujci, če se jim priljubi naša rivijera. Poleg materialnega dobička, ki ga tujci pušajo v deželi, je važno tudi to, da nas po našem obnašanju z njimi sodijo. Čim več lepših vtisov so prejeli pri nas, toliko bolj poraste naš ugled v tujini, kamor ga tujci od nas ponese.

Poleg prirodnih lepot, blage klime, lepših kopališč nudi Dalmacija tudi izredno zanimive starine. Prekrasne stavbe, cerkve (katedrale v Šibeniku, Trogiru, Splitu, Dubrovniku, Kotoru), rimske izkopine v Solinu in pa toliko prijetnih, romantičnih krajev, da se človek, ki ljubi intimne kotičke, kar ne more odtrgati od njih.

Priznati je treba, da Dalmacija v vsakem pogledu napreduje in da bo v kratkem času postala po vsej Evropi priljubljena rivijera, kar bo Jugoslovenom gotovo na čast.

Rado Pregarec.

DNEVNE VESTI

Važno za novince letnika 1906

Poveljništvo tržaškega vojaškega okrožja sporoča prizadetim, da se bo z 8. aprila t. l. pričelo klicanje novincev letnika 1906 v vojaško službo.

Vpoklice bo bo izvršil potom posebne pozivnice, ki bo dostavljena vsakemu novincu; na pozivnici bo navedeno kedar da se bo moral novinec predstaviti na vojaškem okrožju (Distretto militare). Oni novinci, ki bi pomotoma ne dobili pozivnice, se bodo morali predstaviti tekom dneva, ki bo naveden v pozivnem razglasu, ki bo v kratkem objavljen.

Novinci, ki se ne bodo predstavili na določeni dan, bodo — če zamuda ne bo opravičena s posebno izjavo kraljevih orožnikov — podvrženi disciplinarni kazni ali pa bo, v danih slučajih, vložen proti njim pri sodišču ovadba radi dizertacije.

Prošnje za vpis v tečaje za rezervne častnike in za podčastnike

Novinci, ki imajo predpisano študijsko izpričevalo (zrelostni izpit kake srednje šole ali enakovrednega zavo-da), lahko prošjo za sprejem v tečaje za rezervne častnike, ki se bodo pričeli še tekom tega leta. Taksi novinci ne bodo vpoklicani dokler se ti tečaji ne bodo otvorili; vendar pa morajo dopolniti do 23. marca t. l. poveljništvu vojaškega okrožja tozadevno prošnjo, pisano na kolkovnem papirju za 2 liri.

Prošnji treba priložiti kazenski list, izpričevalo o dobrem vedenju (katero izda županstvo in potrdi prefekt ali podprefekt) ter študijsko izpričevalo.

Vpišejo se v tečaje za rezervne častnike lahko tudi oni novinci, ki imajo pravico do skrajšane vojaške službe (6 mesecev). Če bo skrajšana vojaška služba uvedena, taki novinci ne bodo izgubili te ugodnosti, vendar pa se bodo morali s pisano izjavo obvezati, da bodo ostali v tečajih dokler bodo trajali, da se lahko udeležijo izpitov, na podlagi katerih bodo imenovani za narednike (sergente). Tako pisano izjavo treba priložiti prošnji za sprejem v tečaje.

Novinci, ki se morajo sedaj odzvati vpoklicu in ki niso poročeni ali pa vodci z otroci, lahko prošjo za sprejem v tečaje za podčastnike, ki se bodo

pričeli tekom tega leta. Obvezati pa se morajo s pisano izjavo, da bodo, ko bodo povisani kaplarjem (caporale), sprejeli 2-letno vojaško službo.

Odgoditev vpoklica

Za odgoditev vpoklica v vojaško službo lahko prosijo:

a) oni, ki imajo brata pri vojakih, ker je bil vpoklican;

b) oni, ki so vpisani na kaki kr. univerzi ali pa visoki šoli, ki bo navedena v pozivnih razglasih;

c) dijaki, ki so vpisani v zadnjem letniku kake višje srednje šole in taki, ki morajo polagati zrelostni izpit na takih šolah, a nimajo več kot dva ponavljalna izpita.

d) dijaki, ki so vpisani v zadnji letnik kake višje srednje šole v novih pokrajinah, če predložijo, poleg drugih predpisanih listin, dokazilo, overjeno od preture, iz katerega je razvidno, da so zamudili študije radi vojne, in potrdilo pristojnih šolskih oblastí, v katerem je naveden razred, ki so ga posekali, ko so morali prekiniti študij oz. ko niso mogli več redno zahajati v šolo;

e) oni, ki so vpisani na kaki univerzi ali visoki šoli v inozemstvu, če so istovredne z onimi v kraljestvu;

f) oni, ki študirajo kirurgijo in bogoslovci zadnjih dveh let, ki se pripravljajo za katoliški duhovniški stan.

Vse tozadevne prošnje morajo biti pisane na kolkovnem papirju za 3 lire (razun onih, ki se nanašajo na odgoditev radi tega, ker ima prosilec brata pod orožjem; take prošnje se lahko pišejo na navaden papir) in jih je treba poslati na vojaško okrožje do 23. t. m. Prošnjam treba dodati listine, ki jih predpisuje pozivni razglas.

Novincem, ki bi morali služiti 18 mesecev, a so dovršili z uspehom vojaške pripravljavalne tečaje ali pa vsaj dve leti pripadali kakemu vojaškemu zavodu ali navtični akademiji, se vojaška služba skrči za 3 mesece. Vpoklicani bodo pod orožje ob enem z drugimi novinci, odpuščeni pa tri mesece pred drugimi. Ministrstvo bo pozneje določilo tozadevne predpise, po katerih se bodo morali ravnati novinci, ki imajo pravico do teh ugodnosti.

Natančnejše podatke prizadei lahko dobijo na vojaškem okrožju in na postajah kraljevih orožnikov.

Prošnje, ki bodo dostavljene po 23. marca ne bodo sprejete.

GRANATE NA NAŠEM OZEMLJU

Podjetje Badoni & Comp., ki je prevelo nabiranje vojnega materiala kakor tudi uničevanja municije in sicer v videmski in tržaški pokrajini, poroča: »Zelo pogosto so nesreče, ki se dogajajo radi granat, in nič ne kaže, da se taki žalostni slučaj omeje. Da ne bo povsod in vedno le podjetje krivo, češ, premalo se briga za to, da odstrani nevarne izstrelke, po drugi strani pa da se njenim organom olajša delo, se prosi občinstvo:

1) naj se ne dotika nobene municije, 2) naj ne skuša odstraniti kovine z granate, ker je to zelo nevarno in je 99 odstotkov vseh nesreč in nezdov zakrivila razširjena, tajna in nevarna obrt prodajanja kovinskih obrocev,

3) povedati je treba osebam, ki se bavijo z nabiranjem vojnega materiala (bel in zelen trak na rokavu), ali pa poduradu za odstranjevanje municije v Gorici (vojašnica »Savioja« via Trieste št. 98), ali naravnost podjetju samemu v Krmini, kje se nahaja municija; takaka naznanila podjetje nagrada z denarjem.

Ako se bo občinstvo držalo teh smernic, ako bo pustilo vsako dobljeno granato popolnoma pri miru in naznanilo kaj prej navedenim osebam ali uradom, da je tu in tu nevarno strelivo, se v najkrajšem času omeji število nesreč in naše ozemlje se temeljito očisti vseh nevarnosti.

Smrt italijanskega novinarja

V soboto v jutranjih urah je umrl tu novinar Guido Mompurgo, član uredništva »Piccola«, po dolgi bolezni in v moški dobi 44 let. Bil je reporter, vzoren po marljivosti in vestnosti na izvrševanju dolžnosti svojega težavnega poklica. Ostal je tak tudi še potem, ko mu je kruta bolezen že izpodjedala življenjske sile. Zlasti je bil tudi blag in zvest kolega svojim stanovalnim tovarišem. Pogreb se je vršil v nedeljo popoldne ob veliki udeležbi od strani novinarskega združenja, novinarskih krogov in drugih oseb iz meščanstva. Rodbini pokojnikovi in uredništvu »Piccola« izrekamo svoje sožalje.

OSMI SEJEM V PADOVI

Izvrševalni odbor za padovanski sejem javlja, da je sklenil izdati počenši s petnajstim marcem uradno glasilo osmega sejma v Padovi, ki se bo razširilo med industrijo, trgovci gospodarskimi in socialnimi zavodi sploh povsod, kjer vlada zanimanje za napredek v produkciji in delu.

URNIK AVTOMOBILOV

Avtomobilski klub Ribi sporoča, da odhaja ob 15. t. m. korijera Gorica-Pojstojna z glavne železniške (južne) postaje ob 6.05, tako da bo imela korijera zvezo z vlakom, ki prihaja iz Vidna. Ta korijera bo prihajala na postojnsko postajo ob 9.50, kjer bo imela zvezo z mednarodnim vlakom, ki odhaja v Jugoslavijo ob 10. uri. Na ta način se vzpostavi brza proga med Vidnom in Ljubljano, kamor prihaja mednarodni vlak ob 11.50. Iz Pojstojne se bo vračala ta korijera ob 15. uri in prihajala v Gorico ob 18.30. Evo v naslednjem urniku odhodov korijer iz ulice IX. Agosto št. 6 v Gorici.

V Pojstojno (z žel. postaje) ob 6.10. V Vipavo ob 16.—. V Ajdovščino (z žel. postaje) ob 6.10. 13.15. 16.—. V Idrijo ob 16.—. V Gradiško ob 7.15. 17.50. 14.—. V Cervignano ob 7.15. 17.30. V Gradec ob 14.—. V Krmini ob 12.20. 14.20. V Cedad ob 14.20. V Brda ob 13.—. V Čepovan ob 14.—. V Palmanovo ob 17.— (razen tega vsak ponedeljek ob 7. uri). V Miren ob 15.30. 17.30. V Renče ob 12.15. 17.30. Na goriško pokopališče ob 15.30 (razen tega vsako nedeljo ob 14.30).

Voznje označene z * se ob nedeljah ne vršijo.

KNJIGARNA STOKA

via Milano 37, obvešča, da bo imela v najkrajšem času v zalogi knjizico »Neuregelung der Gemeinschafts-Nahrungsrechte (Usi Civici)«, katera je izšla v knjigarni Vogelweider v Bonnu.

Iz urada Pol. dr. »Edinosti« v Trstu

Antonija vd. Pugalj — Brdo. Da se prenese pokojnina na otroke in likvidira kapital vdovi, so potrebne listine, ki so bile zahtevane že 19. 6. 1925. pri jejsanskem županstvu. Pred kratkim je bila poslana poizvedba. Dobro bi bilo, da se podate sama na županstvo in pospešite zadevo.

Urša vd. Božič — Socerb: Vam je že priznana definitivna pokojnina z min. odlokom št. 38503 z dne 6. 9. 1925. Obrnite se na kr. zakladno delegacijo.

Marija vd. Barut — Kaštelir: Je v teku postopanje, da se ugotovi, kakšno službo je opravljal v vojski Vaš pokojni soprog. Zahtevala so se tozadnje vojaške listine.

Martin Križman — Zrenj: Zadeva je bila za Vas ugodno rešena; manjka le višja pritrditev likvidacijskega odbora.

Ivana vd. Božič — Slum: Nahaja se akt pokojnega vojaka. Prošnja vdove se ne najde.

Jurij Čendak — Piran: Niste imeli nikdar pokojnine, pač pa podpora na račun iste. Podpora pa Vam je bila ustavljena, ker ni bilo poznano Vaše bivališče.

Anton Bradamante — Štinja: Na računskem dvoru izhaja le plačilni nalag z dne 25. 6. 1925, izkaz št. 70, a na plačilnem uradu pa izhaja duplikacija knjizice. O kakih pridržkih se v Rimu nič ne zna. Najbrže je kakšna zadeva, ki jo le lokalni uradi poznajo. Z na-

tančnejšimi pojasnili bi se eventuelno še nadalje poizvedovalo.

Uršula Čač vd. Šagar — Bazovica: Pokojnina Vam je priznana, manjka le potrditev likvidacijskega odbora.

Ivana vd. Volk — Trst: Tudi Vam je priznana pokojnina. Manjka še pritrditev likvidacijskega odbora.

Ana vd. Košuta — Sv. Križ: Ukrenilo se je potrebno za spremenitev imena. Postopanje nadaljuje svoj tok.

Karolina vd. Kljan — Varenje: Tudi za Vas je izdelan pokojninski projekt, ki mora biti še potrjen po likvidacijskem odboru.

Franz Maček — Povir: Vaši zastanki so dovoljeni in ležijo pri kr. delegaciji že od 18. 3. 1925.

SPORT

Sportni dogodki pretekle nedelje

Nogometne prvenstvene tekme

Izidi:

I. divizija:

Prosveta - Sparta 7:0

Adria - Zarja 4:0

Obzor - Volga 2:0 (forfait)

II. divizija:

Magdalena - Adria 1:1

Tommaseo - Prosek 4:0

Primorje - Višava 6:2

Jadran - Rocol 2:2

TRETTA NEDELJA NOGOMETNEGA PRVENSTVA

Velik poraz Sparte. — Tudi Zarja klone. Nedelja je bila usodna za obe četi — Zarja in Sparta. Res je sicer da se more poraz Sparte smatrati za nezaključeno, vsaj v taki meri, ker ako smatramo delo te čete sorazmerno z rezultatom prvega polčasa (1-0 v prid Prosveti), vidimo, da Sparta, ki ni klonila v drugem polčaju, ni zaslužila tako visokega scorea. (7-0). Tudi Zarja je vzdržala v prvem polčaju častno svoj sloves. Prvi tempo 0-0. Kakor pred časom Gorica, tako se tudi Adria v prvem polčaju ni izkazala tako, kakor smo od nje vajeni, in tudi drugi polčas je končal navzlic lepi zmagi (4-0) ne da bi našli na igrišču prave Adrije.

Adria - Zarja 4-0 (0-0). »Zarja je skušala diktirati tempo — in to je bilo za črno-rdečo četo usodno. Samozavest ni na mestu, dokler se ni gotovo, da se zamore vzdržati. »Adrijo« je tempo v prvih minutah presenetil, vrhu tega je bila branba »Adrije« v prvi polovici prvega polčasa tako skrajno negotova in slaba, da je »Zarja« mogla upati na zmago. Ako upoštevamo krasno formo branilca R. Turka, ki je bil pravcati drugi centerhalf in igral, kakor ga še nikdar nisem videl igrati, vidimo, da je prve trenutke »Zarja« impresionirala. Tudi Golob je bil na višku, ubranil je kazenski strel in priznati moram, da so bili vsi goli, razen morda tistega iz kornjerja, neubranljivi. Dober se vrenek in bučik. V četi »Adrije«, ki je igrala precej raztrgano, so se odlikovali Rupena II. in I., Golobič, Košuta in Mahne. Drugi polčas je dal priliko tudi Jankotu, da popravi svoje napake v prvem času. Izredno je igral Stofla, dobro Žerjal — obdovovali pa smo malega Vrba, ki je v resnici centerhalf, vreden priznanja. Na splošno so individualno igrali dobro vsi.

»Adria« koi napade in »Zarja« odgovori ostro ter prisili »Adrijo« v kornjer. Igra postane ravnotežna, napad »Zarje« prekanjen. En strel na vrata »Adrije« gre ob strani ven, drugi Podboj v fugi zapravi krasno priliko. »Adria« si opomore od presenečenja, njen napad razbije sodnik, ki prisodi roko proti »Zarji«. Penalti streja Golobič in Golob parira lepo (23 min.). Zopet je »Zarja« v lepem napadu in »Adria« zopet v kornjerju. Adria odgovori in Golob ima priliko, da dokáže svojo vrednost. Ta vratar, nad vse krasen je resnično žrtev svoje lastne brambe, ki se vzdržuje neposredno pod vrati in prepušča vratarju delo, ko je položaj že popolnoma brezupen. Zopet strašen napad »Zarje« — lepa vezava jo dovede prav pod vrata »Adrije«, ki se reši v kornjer. Najlepši dokaz za popolnoma bilansirano igro je v 43. m. kornjer, ki je plod strahovite zmešnjave pod vrati »Zarje«. To je zadnja lepa fuga prvega časa.

Drugi polčas začne v ostrejšem tempu. Vidijo se pričetki težke igre in sodnik je ne zna brzdati. »Adria« je v veliko lepši formi in začenja se opaziti njena premoč. Lep napad ji da priliko po kombinaciji Rupena-Golobič, da s krasnim, flegmatičnim shootom Košute II. zabije prvi neubranljivi gol (13. min.). Minuto za tem je Zarja v kornjerju. Igra se vzdrža na sredini igrišča. Zopet izšli Mahne, ki se je izkazal za izborni krilo, kornjer za Adrijo. Strelja Košuta. Falsirana žoga gre naravnost v vrata in ne čuti pesti Goloba. Gol! Dva zaporedna kornjerja proti Zarji. Njeno delo postane defenzivno, zopet kornjer, streljan mojstrsko od Košute — gol s pomočjo Rupena-Golobič. Krasna fuga Mahne, vratar parira v kornjer, ki se ponovi, dve minuti zatem zopet kornjer in eno minuto potem zabije Vatovec lep gol, plod lepe kombinacije. Koj za tem strašna fuga Cesarja (back!), ki je v krasni formi. Se en kornjer mora utrpeti »Zarja« po zaslugi Vrenke, ki je s tem ubranil gotov gol. Konec. Razmerje kornjerjev 9-3 v prid »Adriji«.

Sodnik g. Kras.

Prosveta - Sparta 7-0 (1-0). Ni zaslužila takega poraza »Sparta«. In ravno pri tem se vidi slaba stran prvenstvenega tekmovanja. Četa, ki nima ali izgubi upanje na zmago, ne igra tako, kakor bi mogla, ker ve, da število golov ne premeni ničesar — dve točki sta izgubljene. Nekaj igralcev v četi Sparte je resnično dobrih. Med prvimi Brišek I. Dober Brišek II. Tudi drugi igralci bi bili dobri, ako bi razumeli pozicijo igralca. (Svetojim jim, da se udeležijo predavanj, ki jih prireja »Obzor« vsak petek. Tema: Nogomet.) Igra »Sparta« je torej bila raztrgana, toda tudi igra »Prosvete« je bila veliko boljša v turnirskih tekмах, kot v nedeljo.

Valentin Perhovec — Lelče: Vaš župnik je zgrešil naslov, ker bi bil rekurz moral biti poslan na računski dvor in ne na min. financ. Smo intervenirali pri računskem dvoru ter ugotovili, da tam ni nobenega Vašega priziva. Rok pa je že davno pretekli; radi tega pridete ob pokojnino.

Tajništvo.

O društvene vesti

— D. K. N. Tommaseo. Danes ob 19. uri dram. vaje v navadnih prostorih. — Načelnik.

— Klub esperantistov — Križ. Ker se je vršilo večerjaj v ponedeljek predavanje ZDU. v našem lokalu, se vrši ista lekcijska v sredo točno ob 7. pop. — Predsednik.

Iz tržaškega življenja

STRAŠEN KONEC MLADEGA FINANČNEGA STRAŽNIKA POD VLAKOM. Lokomotiva beneškega osebnega vlaka št. 628 je prispela prednočnim na glavni kolodvor z okrvavljenimi kolesi. Ta nenavadna okoliščina je pričala, da se je proti koncu vožnje morala pripetiti kakšna strašna nesreča. In res, kmaj se je vlak ustavil, je strojevodja pihotal v prometni urad na kolodvoru in vidno razburjen javil službo vršecemu uradniku, da je tekom vožnje med Barkovljami in Trstom, začel v bližini čuvajnice št. 22 zamolkel ropot, kakor da bi lokomotiva nekaj povozila; kljub ropotu vlaka je istočasno začel pridušen krik. Brezdvomno je na tistem mestu vlak nekoga povozil, kar so sicer tudi potrjevali krvavi madeži na lokomotivi.

Prometni uradnik je nemudoma odpisal na označeno mesto več železničarjev s potrebnim sanitetnim materijalom. Ko so ti kmalu potem dospeli tja, so našli na progi, ki je bila široko oškropljena s krvjo strašno razmesarjeno truplo vojaka. Nesrečnik je bil prezezan na dvoje pod trehuhom in je bil seveda mrtel.

O žalostnem dogodku so bili obveščeni barkovljanski orožniki, ki so se takoj podali na lice mesta, da izvrše predpisane ugotovitve. Na podlagi osebnih listin, ki so jih našli pri njem, je bil nesrečni vojak spoznan za 25-letnega podbrigadirja finančnikov Angela Gallo, dodeljenega poveljstvu tržaške legije finančnih stražnikov. Orožniki so spravili razmesarjeno truplo kraj tira, kjer je ostalo do večerjajutraj, ki ga je dospela na lice mesta sodna komisija, ki ga je dala prepeljati v mrtvašnico mestne bolnišnice.

Ni bilo še mogoče z gotovostjo dognati, ali gre za nesrečo ali samomor. Zdi se pa, in ta domneva je tudi verjetnejša od druge, da gre za nesrečo. Nesrečni brigadir, ki se je mudil na progi po službenih opravkih, se je najbrž hotel umakniti brzovalku iz Trsta na drugi tir, po katerem je istočasno prihajal od nasprotne strani vlak št. 628, ki ga pa Gallo radi ropota ni slišal, oziroma ni zapazil. Prišel je tako pod vlak in našel pod njim strašno smrt.

Slabe američne hrce. Na sportnem igrišču pri Sv. Andreju sta v nedeljo popoldne merili svojo spretnost v brcanju nogometni četi sportnega krožka »Capodistria« in tržaške »Poniziane«, pri kateri je igral tudi 27-letni mesar Silvij Gerbec, stanujoč v ulici Settefontane št. 41. Zanj se je tekma slabo končala. V srditem metehu okoli žoge ga je igralec nasprotne čete brcnil, brčkone nehoti, s

tako silo v spodnji del trebuha, da je moral Gerbec iskati pomoči v mestni bolnišnici, kjer se bo moral zdraviti približno 8 dni.

— Slična, a po posledicah hujša nezgoda je doletela 20-letnega kovača Karla Stock, stanujočega v ulici Capuano št. 14. V nedeljo popoldne je v Miljah igral s tržaško četo »Cittavecchia« proti tamošnji »Ederi«. Tekma je bila tako srdita, da pri nekaterih igralcih glava ni več vedela, kaj počenja noga. Ko se je Stock, da ubranil strel v vrata, ki jih je čuval, vrgel na žogo, ga je ta namenjena brca nasprotnega igralca zadela v levi bok. Suneč je bil tako hud, da je moral Stocku prihiteti na pomoč zdravnik rešilne postaje. Nesrečni igralec je bil nato prepeljan v mestno bolnišnico, kjer bo moral ležati najmanj tri tedne, ker ima kakor so ugotovili zdravniki — poškodovane ledvice.

Porotno sodišče

ZLOČIN V RICMANJIH

Govori braniteljev

Državni pravnik odv. Dessi je večerjaj zaključil svoj zatočni govor, ki ga je moral prekiniti v soboto radi pozne ure. Govornik je v splošnem dokazoval, da sta oba obtožena kriva groznega zločina, katerega je postal žrtev Josip Zulian; Ivan Zulian mlajši ga je izvršil, oče pa mu je bil neposredni pomagač. O tem ne more biti nikakega dvoma več. Dalje je poudarjal, da vprašanja, ki sta jih predlagala branitelja, stremijo le za tem, da zmanjšajo odgovornost obtožencev. To velja posebno za vprašanje nenameravanega umora glede obtoženca Ivana Zuliana sina, kajti pač ne moremo trditi, da Zulian ni nameraval ubiti brata, ko mu je zadal najmanj 12 udarcev s sekuro. Tudi vprašanje glede samobrambe in izizzivanja ni umestno, zakaj znano je, da je bil Josip Zulian napaden zadržano, ko je večerjaj. Tudi a nista bila pijana, kakor skušata dokazati branitelja. Končno je govornik poudarjal, da obtožena tekmo razprave nista pokazala nikakega obžalovanja ali kasanja nad groznim zločinom, čeravno je eden izmed njih moral le lastnega sina. Nista vredna milosti, ker nista pokazala nikakega smiselnosti do nesrečne žrtve.

Nato je dobil besedo odv. Contar, ki je govoril vse dopoldne in skoro dve uri pri popoldanskem razpravi. Za njim je govoril odv. Zennaro, branitelj starega Zuliana. Govoril je tekom ostalega dela popoldanske razprave. Ker je končal ob pozni uri, je predsednik prekinil razpravo, ki se bo nadaljevala in zaključila danes dopoldne.

Vesti z Goriškega

LUJDSKO GLEDIŠČE - TRG. DOM

V soboto 20. in nedeljo 21. t. m. se uprizori Molnarjeva satirična komedija v treh dejanjih »Vrag«. Ta komedija je ena najslavnejših komedij, kar jih prej more svetovna literatura. Leto za leto je stalno na repertoarju vseh večjih gledališč. Za to uprizoritev bo pa otrokom vstop strogo zabranjen, kar naj upoštevajo tudi starši, da bi ne jemali otrok s seboj.

IZOBRAŽVALNO DRUŠTVO V VİPOLJAH priredi na praznik sv. Jožefa dne 19. III. 1926 obširno prireditve. Prosimo soseda društva, da ta dan ne igrajo. Na svidenje!

Društvo »Sloga« v Ladi pri Kobarižu bo igralo na velikonočni ponedeljek »Miklovo Zlato«. — Natatnejše sporočimo še pravočasno. Za enkrat prosimo samo, da naj soseda društva ta dan ne igrajo. Bomo pa povrnili.

Umrl je štirinajstletni Anton Pavšič z Vogrškega, o katerem smo pred par dnevi poročali, da je padel pod voz in zadobil težke poškodbe.

Požar V Gradiškuti pri Ločniku se je vnel senik posestnika Pavla Cerute. Ker je tačas pihljah lahen vetrič, se je ogenj razvel in sosedna poslopja so bila že v nevarnosti, da se vnamejo. Na srečo, so pa domačini po napornem delu omejili ogenj samo na že goreči senik, ki je seveda popolnoma zgorel. Skoda je precejšnja. Živina se je še pravočasno rešila.

IZ BRD.

Spoznanje prihaja.

Poročali smo že zadnjič, kako se je ustrelil in zakaj znani milničnik Simčič. Hočemo se več spominjati žalostne smrti, nočemo niti govoriti o vzrokih, le posledice tega koraka razburjene duše bi hoteli omeniti. Danes ležita namreč dva druga milničnika bolna na posteljah, ker sta strelala malo preveč jezika na račun varnostnih oblastev, in tudi sekcijska občuti gorje žalostne usode, ker so se mnogi zbrisali, boječ se morda česa podobnega, ker življenje je od nekdaj najboljše šola.

TOLMIN.

V soboto 13. t. m. je ukinil ravnatelj učiteljska Paulin dramski dijaški krožek in pa katoliški dijaški krožek. Zgodilo se je to na pritisk znanih krogov, ki vedre in oblačijo v Tolminu. Italijanska šolska postava dopušča popolno svobodo združevanja dijaštva izven šole. Kako naj si torej tolmačimo ta korak ravnatelja?

KOBARID.

Tudi naš trg so obiskali tatovi in vlomilci. Predzadnji soboto so napravili prvi svoj obisk pri tuk. trgovcu Albertu Mašeri. Prišli so z dvorišča za gostilno, odprli dvojna vrata s ponorejenimi ključji, prišli v prodajalniške prostore in se takoj spravili na železno blagajno. Navrtali so jo naravnost mojstrski, kar kaže, da morajo biti zelo izurjeni v svojem poslu. Kakor so bili lahko z uspehom vrtanja zadovoljni, so se dokopali prav do srca blagajne, tako se niso mogli razveseliti vsebine blagajne. Kar so dobili, 1600 lir, to vse je bilo premalo. Ta delni neuspeh jih je podgal in šli so k banki del Friuli v Frandolčevi hiši, da si tam dopolnijo svojo denarno zalogo. A v tej hiši je bila g.čna Anica M., ki radi zoboholi ni mogla zaspati. Slišala je pritažen šum, tiho govorjenje, kli-

caja je domačine, a tatovi in vlomilci, ki so že zaslužili, da se je bil opazil njihov obisk, ni bilo več na mestu. Popihali so jo v temno noč proti Tolminu; orožniki so jim sledili, a izsledili jih niso. Od napora, ki so ga imeli v trgovini z blagajno, so se bili že na licu mesta okrepčali s salomom in vinom. Baje je aretiranih več osumljenih oseb, ki naj bi bile v zvezi s temi tatovi in vlomilci. Nekaj dobrega in koristnega pa le tiči v zoboholi, ne toliko za bolnika samega kakor za njegovo okolico. Bolnik ne more zaspati, sliši ropot in odpora zločinca se o pravem času. Banca del Friuli lahko da gospodini na lastne stroške z zlato plombariti bolni zob.

— Tudi požar smo imeli. Gorelo je pri vdovi Ivani Strukelj. Polovica hiše je pogorela v noči od 5. na 6. t. m. Vzrok požaru je neznan. Reševanje pohištva je ovrhal hud veter. Zelo smo občutili pomanjkanje požarne brambe.

— V tukajšnjem društvu se je pojavil razpor. Ker tiči v malenkostnih, pri dobri volji takoj premostljivih vzrokih, upamo, da se duhovi potolažijo in da zavlada v našem društvu zopet sloga, ki je neobhodno potrebna za uspešno delovanje. Stran z malenkostmi in na delo!

AVČE

Nezadovoljnost z našim občinskim tajnikom se spreminja v pravo ogorčenje. Ne da bi zadostovalo oblastne komandiranje po uradu, ampak tudi izven urada je edini njegov posel sikana in sitnarenje. Spravlja se nad pošto in sitnari nad poštarico, ob času zaprta gostilni hodi po vasi, ukazuje točno zaprtje in čaka, da bi komu napravil »kontravencijo«.

Posebno se je izkazal naš ljudskosolski akademik, tajnik Hrovat o priliki zadnjih dogodkov glede vojaškega pokopališča. Namesto, da bi pojasnil celo zadevo in razpršil vsa neopravičena sumničenja na račun našega ubogega ljudstva, je pa šele vprico izpraznjenega drž. pravdnika rjovel nad ubogimi ljudmi.

Zadnji čas je, da se oblasti zganejo in popravijo sedanje neznosno stanje na občini v Avčah!

ČEPOVAN

Zadnji nedeljo v februarju smo imeli kmetijsko predavanje. Predaval nam je g. dr. Veibiy o travništvu. K predavanju ne pripominjamo drugega kakor da želimo več enakih predavanj, kar la potom takih predavanj se bo začela še bolj vzbujati v nas združniška zavest. Danes brez združne organizacije ne more biti sploh nikakega gospodarkega razmaha. Pri nas se nahaja mnogo zelo zavednih kmetovalcev. Treba bi bilo le nekoliko volje, pogoji so dani. Kmetovalci, združniki zdramite se!

— V soboto dne 12. t. m. nas je zapustil g. brigadir O. Fiore. Bil je vester priavljen vladen funkcionar. V svojem poslovanju je bil vedno nepristranski in ni se pustil vplivati od nikogar, zato je bil, akoravno strog, med ljudstvom zelo priljubljen in vsi odkrito obžalujemo njegov odhod. Želimo mu na njegovem novem mestu obilo sreče!

IVANJIGRAD

Ivanjigrad je majhna vasica in malokdaj se sliši kak glas o njej, pa vendar se zgodi kaj, kar je za javnost. Pred

Naročalite in širite
„EDINOST“

dvema mesecema smo si pod okriljem »Prosvete« obudili naše dve leti speče društvo »Svoboda«. »Prosveta« nam je posodila nekaj prav lepih knjig, katere prav pridno čitamo; tudi časopisov imamo lepo število.

Odpadnikov pri nas ne poznamo. Vsi smo se z veseljem oklenili društva. Posebno mladina se je z vso vneto oklenila kulturnega delovanja. Učimo se par iger, katere nameravamo uprizoriti na belo nedeljo, to je 11. aprila. Zato prosimo bratska društva v okolici naj bi na ta dan ne prirejale veselja.

Natančni spored objavimo pravočasno. Naprej po začrtani poti kulture in izobrazbe, da bomo dosegli boljše bodočnost!

IZ BOVCA

Z nekim trdovratnim odporom se umika letošnja zima prihajajoči pomladi. No, imeli smo pač letoš pravo zimo, na kakršno nismo bili več vajeni zadnji dve desetletji. Sicer pa sneg, čeprav se ga je nasulo skoraj osemdeset centimetrov, ni privoščil našim športnikom dolge zabave. Mraza smo zaznamovali največ dvajset stopinj pod ničlo.

Po mokrem januarju nam je nudil februar nekaj pomladanskih dni, toda marec nas je s svojim pričetkom docela iznenadil. — Toploter se je zopet pomaknil pod ničlo, a burja in sneg sta nas spominjala na zimo. Bovška šola je morala celo nekaj dni prenehati s poukom, ker naše županstvo ni hotelo razumeti, da se ob urazu pouk v nezakurjeni sobi ne more vršiti. Upamo pa, da bo konec letošnje zime zapet, a stari ljudje prerokujejo dobro leto.

LADRA PRI KOBARIDU

(V pouk in svarilo vsem tolimskim mlekarjem.)

Tudi naša vasica črpa iz živinoreje glavni vir svojih dohodkov. Deloma so teleta, ki prinesejo tu pa tam kak stotak, deloma se nam nabira članom mlekarne dan za dnevom po par liri za maslo ali pa sir izgotovljen v mlekarni ali pa v poletnih stanovih na planini.

Letos nas je pa obiskala v tem oziru huda nesreča v obliki slabe, nepostene kupčije.

Neki trgovec Zotti iz Tržica, ki je nakupoval maslo tudi po št. viško-gorski planoti, se je oglašil tudi pri naši mlekarni ter je ponudil še višje cene kot drugi trgovci. Drugi trgovci mu niso hoteli slediti pri dvigjanju cen in so popustili. Voditelj naše mlekarne so torej napravili pogodbo s Zottijem za dobavljanje masla. Prvi teden je prišel točno po maslo in ga seveda tudi točno plačal. Položil pa je le polovico dogovorjene varščine. Drugi teden je odpravil samo polovico masla, češ da mu je zmanjkalo denarja, tretji teden ga pa sploh ni bilo. Pretekli so tedni in trgovca ni bilo od nikoder. Blago se je kopičilo, maslo za starevalo in grenilo. Niso pomagali ne telegrami, ne nobena pospešnica. Tudi pot v Gorico, kjer se je končno predstavljal dobitni trgovec, ni ubogim našim vaščanom ničesar pomagala. Obljubil je sicer, da pride točno 24 ur po dogovorjeno blago, toda ni ga bilo. Bil je najbrže le neke vrste posredovalec brez lastnega kapitala. Kakor hitro je cena masla nekoliko popustila, ni mogel več oddati po visokih pogojenih cenah; lastnega denarja tudi najbrže ni imel, in tako si je raje pustil zapasti nizko polovično varščino (kavčijo) ter ni dvignil niti blaga. Mlekarja ga pa tudi ne more tožiti za nastale stroške, ker možakar ni česar nima.

Ostalo je približno za L. 30.000 masla, katero so skušali ljudje na razne načine, po nizki ceni, a 10 lir kilogram, prodati. Udarac je za nemalo nas silno občuten, ker imajo ljudje plačati silne dvomesečne obroke za davke in nimajo prav nobenega drugega denarja na razpolago.

Ponavljja se sedaj po Tolmiskem ista nevarnost za mlečne izdelke kot nekoč za pozidavo po vojni poškodovanih stavb in pa za prodajo drvi in stavbenega lesa. Cela dežela je bila poplavljenja od raznih rud in zasebnih podjetij, ki so se ponujala za pozidavo po nižji, cenejši ceni kot druge domače tvrdke. Ljudje so jim nasledili in posledica tega, da so šli na li-manice nepoznanec iz starih pokrajin Italije, je sedaj ta, da dobivajo sedaj naši ljudje obvestila od finančne intendantne, da morajo plačati 2, 3, 5, 10 in še več ti-socev lir onim bankam, kjer so dotične zadruge in dotični podjetniki na podlagi pooblastil podpisanih od naših ljudi, dvigali po mili volji previsoke predurne na račun vojne odškodnine.

Prav enako se je godilo našim trgovcem v lesni kupčiji, ki so nasledili eden za drugim raznim nepoznanim tvrdkam, misleč da imajo opravka s poštenimi trgovci. Pa jih je izkušnja, draga izkušnja zmodrovala. Pošiljali so vagonne drvi v razna mesta. Prve pošiljave so bile točno plačane, kakor hitro je bila odposlana večja količina drvi, so zaman čakali na plačilo. Ko so hoteli tožiti, se je izkazalo, da so kupčevali z nemanič. Sploh pa toži se, ako se moreš, globoko doli v državi, kjer ne poznaš ne odvetnikov ne tamkajšnjih običajev — skratka ničesar, kar bi poznal, za kar bi se lahko prejel, oprl.

In sedaj smo že parkrat doznali za slične snake slučaje lalkovarnosti in prevleke

zaupljivosti našega ljudstva glede kupčije z mlečnimi izdelki. Odhori mlekarne naj strogo pazijo pri sklepanju pogodb, komu da pravzaprav izročajo dragi in edini pridelek cele vasi. Predvsem morajo natančno in gotovo vedeti, s kom da pravzaprav sklepajo pogodbe, ali zamore dotičnik s svojim lastnim premoženjem jamčiti za izpolnitev pogodbe in za morebitne stroške nastale iz neizpolnitve pogojev. Varičina (kavčija) sama ne zadostuje, ker jo dotičnik v slučaju zadrege prav rad izgubi, samo da se otrese vselijih sitnosti. Vsaka mlekarja naj stremi za tem, da si pridobi čim direktnjših zvez z velikimi tvrdkami in predelovalnicami masla ali pa z velikimi podjetji (veliki hoteli, bolnišnice, sanatoriji i. t. d.) Pogodbe naj se sklepajo raje le s takimi velikimi podjetji, ki jamčijo za trajno odjemanje masla, kot pa z malimi trgovci-podjetniki ki nudijo le momentano višje cene. Ne nasedite nobenemu nepoznamu nazovi-trgovcu, ki vam ponuja višje cene kot drugi, samo da bi vas premamili, medtem ko pa ne more dolgo časa izpolnjevati svojih obvez.

KANAL.

Sadajrejsko in vinarsko društvo v Kanalu sporoča, da se bo vršil dne 19. t. m. (sv. Jožef) prvi povojni občni zbor. Zborovalo se bo v občinskem domu, ob 3. uri popoldne.

ŠT. PETER PRI GORICI.

Na vrhu našega hriba sv. Marka stoji spomenik padlim vojakom. Za gradbo istega je kupila vlada zemljišče primernega obsega. Kraj spomenika so že prejšnja leta posuli tla s finim gramozom ter napravili grede in vsadili cvetlice. Letos je pa sklenila vlada, da nasadi okrog spomenika mlade smreke. Z delom se je že pričelo. Zaposleni so domačini, ženske in moški. Črez leta bo na vrhu sv. Marka zelen smrekov gozdič, iz katerega bo gledal kameniti spomenik.

Železni drogi, ki so bili postavljeni že pred vojno, da bodo nosili električno žico, ki so pa radi vojne silno trpeli, posebno ko je avstrijska vlada pobrala ves baker, se zopet postavljajo in obetajo, da se kmalu združi redipuljski električni tok s podgor-skim tokom pri Solkanu. Drogi namreč gredo skozi našo občino črez hrib sv. Marka na Ajševico.

Naši ponočnjaki si privoščijo ob sobotah svečer mesto podoknic neumestne in neslane šale. Tako so pred kratkim odnesli pri Francetu Pavlinu z dvorišča plug in ga vrgli v vodnjak, oddaljen približno kakih 500 m od Pavlinove hiše. Govori se, da se je to zgodilo radi nekega dekleta. Takih šal naj bi ti ponočnjaki vendar ne počeli!

Pri našem vitezu Pepitu Gallensig-u, kjer je bil prej napis »Municipio - županstvo«, je sedaj mesto njega »Molino - mlina«. Mlinski kamen tega mlina se ne bo, kakor pravi, tako hitro obrabil, ker je tako umetno napravljen, da se skoraj ves teden prav nič ne vrti.

PRVAČINA (Smrtna kosa)

Ni minulo borih deset mesecev, odkar je preminula blagopokojna gospa Terezija Pahorjeva, žena blage duše, čistega značaja, spoštovana od nas vseh. A kruta bela žena se ni zadovoljila samo z njo, pač pa je pretrgala s svojo neusmiljeno roko nit mladega življenja tudi njeni vnukinji Almi. — Almica! Tebi naj bodo posvečene te vrstice! V neizbrisnem spominu mi ostaneš v moji duši! Kako si se Ti veselila življenja, igrajoč se mlada, polna zdravja, s svojimi tovarišicami še pred nekaj dnevi. Pač se nisi slutila, kako dvigla nad Tvoje mlado življenje pošastna smrt svojo kruto roko! Nisi takrat še slutila, da boš zapustila v kratkem času one, kateri so Te ljubili. In ljubiti Te je moral vsakdo, kdor Te je le poznal. V spominu boš ostala vsakomur, kdor Te je videl, kako si se zvižala v neznosnih bolečinah za časa svoje kratke, a usodne zavratne bolezni. Nehote se je moral vsakdo vprašati: Kaj si zakrivil, Ti angelj čisti, na tem svetu, da toliko trpiš? Tebi je bila smrt gotovo tolažilna, katera Te je rešila neznosnih muk. — Hranil bom vse svoje življenje v duši Tvojo sliko, ko si ležala na mrtvaškem odru, lepa kot angelj miru, z deviškim vencem krog čela, v beli svileni obleki, v krogu plakajočih starišev, sorodnikov in prijateljev.

Preselila si se iz te solzne doline v boljše življenje. Počivaj mirno angeljček, v naročju Tvoje dobre babice, katera Te je tudi ljubila z vso dušo, in spominjaj se tudi na nas ostale revne zemljane, in oprosti tem vrticem, katere Ti iz vse duše poklanja Tvoj prijatelj — Franjo!

PODGORA

Kdo je poklican, da reši pri nas pereče socialno vprašanje? Pred vojno so bili socialni demokrati, ki so si prisvajali pravico zastopati delavstvo, sedaj pa so se postavili komunisti na njih mesto. Zadnji čas je tudi njim odvzeta

možnost uveljavljanja in vse socialno delovanje počiva. Potreba delavskih organizacij je pa brezdvomno velika. To čutijo vsi, kajti za delavsko vprašanje se zanimajo, kar je nekaj časa sem, vse mogoče struje in stranke. Največ si prizadeva seveda vladna stranka, da bi dobila vse naše delavstvo na svojo stran. Težko bo sicer uspela, ker je med delavstvom najmočnejša komunistična stranka, ki noče kar tako vreči puške v koruzo. Težko bo pripraviti rdeče mase do tega, da vstopijo v skrajno nacionalistično organizacijo, katera sovraži komuniste v dnu duše. Naravno je to razpoloženje, kajti od delavstva s staro organizacijo in izredno disciplino se zahteva nič manj in nič več, kakor izdajstvo dolgoletnega programa, za katerega je trpelo in trpi še vedno. Nima sicer komunistem pokazati posebnih uspehov, a kljub temu je z malimi izjemami vse delavstvo prepričano, da je le komunistem njegov spas. S tem dejstvom bo moral računati vsakdo, ki bo hotel organizirati podgorsko delavstvo. Začasno je sicer nemogoča kakršnakoli organizacija, če ni slučajno dirigirana od vladne strani, vendar bo s časom gotovo omogočeno tudi drugim socialnim delavcem stopiti med može in žene zaposlene v veliki podgorski tovarni ter jih organizirati, ne v kaki enostranski demagoški organizaciji, marveč v organizaciji, ki bodo vedno racionalne le na možne uspehe in se postavljale v boj za ono, kar se bo od časa do časa pokazalo potrebno in dosegljivo z demagogijo. Z nedosegljivimi obljubami in zahtevami se ne sme zavajati ubogo delavstvo od kakih nepostavnosti, ki ga le spravijo v še večjo nesrečo, z druge strani pa je treba več dobrohotnega umevanja delavskih potreb ter upoštevanja žalostnega položaja, v katerem živi danes delavec, in tako tudi z njim ravnati malo bolj človeško in mu dati toliko, da bo zadovoljen. Le tem potom bo omogočen uspešen boj proti rdeči internacionalni, ne pa z nasilstvi, s prisljnim vpisovanjem delavcev v nepriljubljene sindikate, z zaporji itd. Če dobi delavstvo kar mu gre, potem se ni bati ne njega, ne njegovih voditeljev. Ali je res potrebno, da se radi delavskih socialnih razmer razburjajo, delodajalec, delavec in oblasti? Ne bi bilo bolje temeljito urediti vse te zadeve, da bi tako prišli vsi do zaželenega miru. To nalogo si mora staviti res delavska organizacija ter jo rešiti povojno in prid vsem.

CERKNO

(Čudne razmere)

Kako daleč so dozorele razmere pri nas in kako neznosno je že postalo stopanje nekaterih gospodov pri nas, priča sledeči dogodek iz preteklega tedna. Iz Gorice so se pripeljale z avtomobilom nekatere znane veličine gorškega fašja. Opravila so imeli na županstvu. Ko so opravili svoje, so se podali z gospodom županom v bližnjo gostilnico. Ker niso nekateri izmed teh gospodov znali slovenski, nekateri naši prisotni domačini pa ne italijanski, so govorili nemški, katerega jezika so bili oboji zmožni. Za nekoliko časa je prisel del predobro znani občinski sluga Poženel, od katerega so morali naši ljudje že toliko sitnosti pretrpeti. Poslušaj, zmaže z glavo — nekaj mu ni prav. K sreči je prisel k njemu še njegov zaštitnik in svetovalec dacar Daldan, zopet drugi »ljubljenec« našega ljudstva. Pijeta svoje kvartine, poslušata, nič ne razumeta. S skrbjo na obrazih izgineta skozi vrata. Ko se dotična gorška gospoda odpravljaja iz gostilne, jih čaka zunaj čudno prsecenje. Dacar Daldan, ki je tudi obenem tajnik fašja, vodi štiri karabinerje in veleva gospodom: Stojte. Nastane razburjenje. Goričani se legitimirajo in se izkaže, da so oni v fašistovski stranki predstojniki dacarju. Dacar zakriči v razburjenju in onemogli jezi: Evviva Jugoslavija, Goričani mu odgovorjajo: Evviva Italia. — Drugi dan je idrijska podprefektura nekaj poizvedovala; seveda ni straha, da bi se dacarju kaj žalega storilo. Mnogo je pritožb proti njemu in proti občinskemu tekaču, toda dosedaj so se zatisnile na pristojnem mestu obe očesi glede vseh nepravilnosti teh dveh nastavljenec.

IDRIJA

— Idrijski dopisnik »Goriške Straz« se je v 18. št. z dne 5. marca spomnil glasbeno-dramatične prireditve v ko-

(Dolge na IV. strani)

P O D L I S T E K

JULES VERNE: (26)

Skrivnostni otok

Noč je minevala. Bilo je že okrog dveh, ko je Pencroff nekdo stresel v spanju, da se je prebudil.

«Kaj pa je?» je vprašal, ko se je zbudil, in zbral svoje misli z naglico, ki je lastnost pomorščakov.

Poročevalec se je sklonil k njemu in rekel:

«Poslušajte, Pencroff!»

Napeto je poslušal mornar, toda razen umenja nevihte ni slišal nobenega drugega zvoka.

«To je veter, je rekel.

— Ne, je odgovoril Gedeon Spilett, vno, če prisluskuješ, meni se zdi, da sem čul...»

— Kaj?

— Pasje lajanje.

— Pasje lajanje; je vzkliknil Pencroff in skočil pokoncu.

— Da... Lajanje...

— Ni mogoče! je odgovoril mornar. Kdo pa bi mogel razločevati skozi razsajajočo nevihto...

— Poslušnite! Ali slišate sedaj? ga je prekinil poročevalec.

Ko je Pencroff napol svojo pozornost, se mu je zdelo v hipu trenutne tišine, da sliši nekaj podobnega odaljenemu lajanju...

«No torej? je rekel poročevalec in prijel mornarja za roko.

— Da... da! je odgovoril Pencroff.

To je Top! Naš Top!... je vzkliknil tedaj Harbert, ki se je ravnokar zbudil, in vsi trije so skočili k izhodu.

Le z veliko težavo so prišli do tja, zakaj veter jih je silovito potiskal nazaj; končno se jim je posrečilo priti ven, kjer so se na-lonili na steno, da so mogli obstati. Gledali so okrog sebe, ne da bi izpregovorili besede.

Bila je popolna tema, ki je enakomerno zavila zemljo, nebo in vodo. Niti atom kake svetlobe ni razsvetljeval ozračja.

Nekaj minut so čakali poročevalec in njegova tovariša. Nevihta jih je približala k stenji; ploha jih je premočila, a pesek jih je sileplil. Potem so med odmorom nevihte zaislasi novič lajanje, ki se je zdelo, da prihaja iz velike daljave.

Gotovo je bil Top, ki je tam lajal! Ali je bil v spremstvu ali ne? Bržčas ne; zakaj če bi bil Nab pri njem, bi se bil naglo vrnil k kamninu.

Mornar je stisnil poročevalcu roko, ker to je bil edini način, po katerem sta se mogla razumeti. Ta stisk roke je pomenil: «Počakajte tukaj!» in izginil je v duplini.

Kmalu je prišel ven z gorečim snopom dračja in ga držal v temi kvišku ter živ-gal, čim glasneje je mogel.

Tedaj se je lajanje odzvalo veliko bliže, kakor da je žival čakala baš na to znamenje, in v nekaj trenutkih je planil v vodilno pes, kateremu so Pencroff, Harbert in Spilett takoj sledili.

Takoj so vrgli na ogenj suhljadi, da je visoko zaplapolalo na ognjišču.

«Da, Top je!» je vzkliknil veselo Harbert.

In v resnici je bil Top, krasna žival, križane angleškoramanske pasme, ki se odlikuje po hitrosti in občutljivem vonu.

Bil je pes Cira Smitha...

Prisel pa je sam! Ni pripeljal s seboj ne Naba ne svojega gospodarja!

Kako mu je mogel nagon pokazati pot k kamninu? To je bilo nekaj nerazumljivega v tako temni in viharni noči. Še manj razumljivo pa je bilo to, da ni bil Top ne truden ne upehan in tudi ne blaten in umazan!

Harbert ga je potegnil k sebi in ga gladil z obema rokama po glavi. Psi je to božanje prišlo in drgnil je svoj vrat ob mladeničeve prste.

«Če je pes zopet tu, se mora najti tudi njegov gospodar! je pripomnil poročevalec.

— Bog daj! je odvrnil Harbert. Pojdimo, Top nas bo vodil!»

Pencroff ni sedaj ugovarjal, ker je čutil, da je Topova pojava omajala njegova skelpanja.

«Torej pojdimo!» je rekel.

Skrbno je Pencroff pokrtil ogle na ognjišču in potaknil se dva debela čoka, da bi našli ogenj ob povratku. Potem je vzel ostanke večerje in sledil psu, ki se je zdelo, da čaka na odhod. Poročevalec in mladenič sta sledila in šli so v temo.

Razsajajoča nevihta je dosegla v tem hipu najvišjo stopnjo silovitosti. Ker je bil mlaj in je bilo torej nočno ozvezdje v konjukciji s solncem, ni prodrl skozi oblake niti najmanjši svetlobni žarek od zemeljskih trabantov. Da bi si izbrali premočrtno smer, je bilo torej nemogoče, zato je bilo najbolje, da so se zaupali pasjemu nagonu.

Poročevalec in mladenič sta šla tik za psom, Pencroff je zaključil vrsto. Govorili niso mogli. Ploha ni bila huda, ker je siloviti veter sprotil razpršil vodne curke, toda veter je bil strašen.

ZAHVALA

Vsem, ki so nakaterikoli način počastili spomin naše nepozabne pokojnice, izrekamo tem polom našo najiskrenejšo zahvalo.

Posebno se zahvaljujemo vsem onim blagim osebam, ki so pokojnico spremlili na njeni zadnji poti.

Zalajoči soprog Franc, otroka Marija in Franc v imenu ostalih sorodnikov.

Brez posebnega obvestila.

363

ZAHVALA

Globoko ganjeni ob izrazih toliko sočutja povodom smrti naše nepozabne žene, hčere sestre, nečaknje in snahc

Lizike Rakovžek roj. Jakli

izrekamo tem potom najiskrejšo zahvalo domačemu gosp. župniku Abramcu, nadalje pred gospodom dekanu Mons. Rojcu, župnikom Kovačiču, Bačiču in Reju za asistenco pri pogrebu. Poleg tega se zahvaljujemo iz srca vsem onim, ki so nam stali ob strani v dnehi bridkosti, v prvi vrsti družini Fratričkov, gđ. Anici Gerželjevi in g. Marici Jenkovi.

Posebno se zahvaljujemo šolskemu nadzorniku g. Spazzapanu, didaktičnemu ravnatelju g. Mogutiju in Kaiani, zdravniku g. dr. Gentiliju, orožniškemu brigadirju g. Boschiju, županu in starostniku svetločluskemu g. Abramcu, g. Alojziju Urbančiču za tolažilo in poslovljen govor ob odprtem grobu, domaćemu pevskemu zboru za ganljivo petje, darovalcem cvetja, mnogostrovnim učiteljicam in učiteljem in sicer vsem predragim občanom, ki so množično spremljali blagopokojnico na njeni zadnji poti. Bog vsem stotero poplačaj!

Josip Rakovžek, soprog, Katarina Jakli, mati, Marija Volferisch, sestra, Katarina Grivič, teta, Rakovžek Josip, oče.

(364)

Angleško in tuzemsko blago

najfinejše vrste.

Površniki Covercoat in Gabardine

zadnji vzorci za moške in ženske od L. 240.— naprej.

IZGOTOVLJENE OBLEKE

Iz dobrega blaga od L. 240.— do L. 350.—. Lastna krojačnica prvega reda.

M. FISCHBEIN - Via Muratti 4

(tik gledališča Excelsior)

365

MALI OGLASI

POMLADNO ZDRAVLJENJE. Trpoški sok (Sciroppo di salsapariglia dell'Alabarda) izdelan v lekarni Castellanovich, Trst, via Giuliani 42, posebno priporočljiv za starejše proti popnjenju žil, ker vsebuje joduro in je vsled tega izborno čistilo in krepljivo sredstvo. Steklenica stane L. 11. Dobiva se samo v lekarni Castellanovich. 281

VODA »DELL'ALABARDA« PROTI IZPADANJU LASI. Steklenica po L. 6 se dobiva v lekarni »Castellanovich« Trst, Via Giuliani 42. 357

NA CESTI med Sežano in Divačo se je dne 12. t. m. zgubila listnica z večjo svoto denarja, približno L. 600.— Pošteni najditelj je naprošen, da jo prinese proti postavljeni nagradi, udovi Frančiški Prelec v Barko h. št. 36. 355

POSTELJA pri mali družini se odda, najraje mladeniču. Naslov pri upravnistvu. 356

IZKUŠENA babica sprejema noseče na dom. Via Chiozza 50, pritl. 343

PRODA se 5 panjev čebel (Kranjski) in že rabljena slamoreznica, Janez Sore, mlinar, Slavina-Prestranek. 350

SOFER išče službe, če mogoče na deželi. Govori oba jezika. Naslov pove goriška uprava. 346

BABICA, avtorizirana, sprejema noseče, Govori slovensko. Slavec, Via Giulia 29. 290

BABICA, avtorizirana, diplomirana, sprejema noseče. Adele Emerschitz-Sbaizer, Farneto 10 (podaljšana Ginnastica), lastna vila, telefon 20-64. 220

KIROMANT v ulici Pietà 12, vrata 6, pove srečo, preteklost in bodočnost življenja. 1583

BABICA, diplomirana, sprejema noseče, Via Madonna 10/11. 354

PRSI SIROP priporočljiv proti kroničnemu kašlju in bronhialnim afekcijam. Steklenica za odrasle L. 7.50, za otroke L. 5.—. Dobiva se v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42. 218

ZOBOZDRAVNIŠKI ATELJE, Robert Berk Gorica, sedaj Corso Verdi 36. — Lastnik se je specializiral na Dunaju, bil več let asistent zobozdravnika dr. Pikla. Laboratorij otvoren je 1918. Sprejema od 9. do 12. in od 2. do 6., ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. 253

ZIVINOZDRAVNIŠKA SREDSTVA proti vsaki živalski boleznii se dobijo v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42. 218

ELIZIR CHINA. Jako okusen. Vzbuja teženost in je najboljšo zdravilo proti ledodnim šibkostim in za rekonvalescen-co. Steklenica L. 6.—. Dobiva se v lekarni Castellanovich, Trst, Via Giuliani 42. 217

Tržaška posejilnica in hranilnica registrirana zadruga z omejenim poročtvom

VABILO

na

XXXII. redni občni zbor

ki se bo vršil, v prvo sklican, v sredo, 24. marca 1926 ob 4. uri pop. v drugo sklican pa po § 49 zadržnih pravil, za primer nesklepčnosti o prvi sklicbi v sredo, 7. aprila 1926, ob 3. uri pop. v lastni hiši via Torre bianca 19, 1. nad. s sledečim dnevnim redom:

1. Odobritve letnega poročila in računskega sklepa za l. 1925.
2. Razdelitev čistega dobička.
3. Poročilo o rezervnem zakladu.
4. Čitanje revizijskega poročila.
5. Izprememba pravil.
6. Razni predlogi.
7. Volitev načelnistva.
8. Volitev nadzorništva.

TRST, dne 14. marca 1926.

Načelnistvo.

*) 50. Vsak zadržnik sme pri obnem zboru staviti predloge, kateri niso na dnevnem redu.

O teh predlogih pa občni zbor ne more sklepati, ampak le odloči, če se sploh vzamejo v pretes ali če se morejo izročiti posebnemu odseku ali nadzorništvu, ali pa načelnistvu, da se o njih poroča v bo dočem občnem zboru. Ti predlogi se morajo postaviti na dnevni red bodočega občnega zbora. (349)

rist Dobrodelnemu združenju, katero so priredili godbeni orkester «Lira» in dijaki tehnične šole, s temi začetnimi besedami: «S poslednjim dnem meseca februarja smo izgubili dodatne ure za slovesnino. V slovo materinščini je bil v gledališču glasbeno-dramatični večer s petimi laskimi kosi. Dijaki letos umirajoče edine slovenske srednje šole so zapeli v državnem jeziku «Santa Lucia».

Ker zvenijo te besede tako, kakor da bi bilo to nalašč uprizorjeno, ali da bi bila nekaka krivda tudi na prirediteljih, ne moremo molče preko tega. Dopisnik «Straže» je namreč dobro vedel, ko je napisal te besede, da je bilo že koncem januarja med orkestrom Lira in dijaki dogovorjeno, da se omenjeni glasbeno-dramatični večer priredi. Isto tako je tudi dobro vedel, da se je imela predstava vršiti teden dni preje in da se je le vsled gotovih vzrokov odložila, kakor tudi kako težko je bilo dobiti dijakom dovoljenje za sodelovanje in zakaj se je v zadnjih dneh moral program spremeniti. Ko se popolnoma strinjamo z nadaljnjim izvajanjem dopisnika pa moramo konstatirati da so njegove prve besede hinavščina. Dobro nam je še namreč v spominu neki koncert, katerega so priredili njegovi ožji somišljeniki pred časom v dvorani hotela Didij in deli v program kot prvo in zadnjo točko kraljevo himno. — Ali ste se hoteli takrat s tem komu priku-piti ali ste se bali klobot? — Danes pa zavija dopisnik hinavsko oči in nam namiguje kakor svetopisemski farizej čes: Hvalim Te, o Bog, da nisem tak kakor so drugi... Lahko mu to, potem ko je slišal da je videmski g. prefekt izrečno prepovedal nadalje igrati himne na takih prireditvah, brez njegovega posebnega dovoljenja. Koncerta kot takega dopisnik niti z besedo ne omenja, dočim vsaki prireditvi lastnih pristavev posveča cele kolone. To naj si posebno zapomnijo g. dijaki. Tudi v umetnosti je tem ljudem strankarstvo nad vse.

Izprehodi se ne prav starega upokojenca po Gorici in okolici

(Konec; prvi del v «Edinosti» od 11. t. m.)

Sedež mi tam ne ponujajo nikoli, ker vsi dobro vedo, da ona vegasta in krevljasta stolica, ki sameva ob zidu, ni podobna in sposobna za mojih 85 kg žive vage. Pa tudi tu se držijo gospodje nekam kisto: gospod Nedamir brska po svojih dolgih lasih in pomilovano gleda na mojo plešo, drži se, ko da so mu vse njegove domače živali zbežale, videti je, ko da sedi pri pol litra vipavca tik za fronto s klobukom po strani. — Slabe volje je — dasi ni — poudeljek. Gospod Rejčič se še nekam prijazno smehlja in kaže svoje bele s ka-lodonto omriganе zobe; eden spredaj je res malo škrlast, a to ga ne pači. Pa naj dr. Lojz Kraigher o priliki kaj zasluži. Gospod Rejčič tehta moji rokopiis in sklepa, da ga bo zopet za dve števili, kar mi zelo dobro do pri sreč. O vsebini pa ne zinem besedice. Čemu neki? Naj čita list, ko izide! Kar prilomasti se gospod Jeklenčič. Drži se izizvalno, ko da se hoče še danes boksat z Rajčevičem in mi stiska roko, da pokajo členki na prstih, da jih pol ure ne morem sključiti. — Čujte me, ljudje božji, začne izbirati krlitate besede, «brometer se dviga, lepo vreme se obeta, ker dež za solncem mora priti, hočem reči — narobe, a ne najdem rime. Stopi mo na Triglav! Zdjaj bo najlepši čas za to! Pojdite z nami, g. —. Prav gotovo naj-dete snovi za en celi «Izprehod»! — Kar ustrašil sem se prijaznega vabila. Jaz, pa na Triglav! A — bedne, vam rečem. Čemu je Triglav zrastle tako visoko? Same ne-sreče se dogajajo tam gori. Da nima tako strmih in visokih sten, bi naš nepozabljeni rojak dr. Klement Jug še danes filozofiral in pisal lepe stvari. Neki član našega o-mizja je pripovedoval, da je bil poleti tam gori, da je hodil sicer po lepi «plozini» poti, le nad nekim prepadom da so morali lezti po železnih klinih, koder se najsta-rejši gamz ne bi mogel. Ko so prilezli pod vrh, je začelo mestiti, da so morali ostati v neki koči, kjer so tri dni in tri noči — tarokirali... Prav jim bodi, jaz hodim samo ondot, koder si vsaj gamz upa zastaviti svoje parklje, višje pa me ne spravite! Pravijo, da se s Triglava uživa lep razgled. To je že mogoče, čemu mi sicer imel tako visoke grebene; a kdo mi jamči, da se bo sploh kaj videlo? Naj grem morda tarokirat tja gori na strme vrhove ko moj ome-jeni prijatelj? Pa kar tri zaporedoma! Se «Pri Maksu» me Primož Vitez, prof. Černič in Šisto v dveh urah oskubajo, da je na-ravnost škandal. Bom jaz iskal lege raz-gleda, ko ga ni lepšega nego je z goriškega Gradu, s Kostonjice, s Kalvarije pri Pod-gori, s hriba Št. Mihela nad Sovodnjami! Rad grem na Čaven nad srnjaka, na Nemi-ski hrib nad petelina, v Tribuške stene nad gamza, tisto že in z veseljem in na tešče, ako ni drugače. S puško v roki in z dobrimi prigrizkami in nahrbtniku je po-vsem drugačen užitek kot pa s krampej na čevlji po ledu in snegu. Ze sama misel na to mi povzroča kihanje in prehlad! — V ostalem se v polni meri strinjam z iz-vajanjem svojega tovariša Fr. Starovašk-ega, ki je v svetovnoznani reviji «Plan-idska siratka» pred dvema letoma vsemu svetu jasno dokazal, da mi ne potrebujemo vrtočilnih planidskih društev. Baš isti Fr. Starovašk — i — mi tudi nikoli ne za-meri, ker je sila dober človek, — ako mu ukradem par stavkov iz omenjene učne razprave, ki se mi zdijo vsakega uvaževa-nja vredni, da odklonim Jeklenčičevo va-bilo za hojo na Triglav, kjer bi se na onih satanenskih železnih klinih nad predali i meni mogla pripetiti kaka neizgoda. Da bi se mi le ne snujalo o tem! Poleg naštetih izletov v goriški okolici, poznam še enega daljšega, in sicer na Sv. goru, ki se vidi-guje celih 605 metrov nad morjem. Ako se ti zdi, greš o lepem vremenu ob šestih, kosiš pa še doma. Ako se napotiš šele po črni kavi, recimo ob 14. imas časa dovolj, da se nagledaš, namoliš, pojužinaš, ob 18.

pa že sedi ob svojem taroku. So pa tudi taki, ki hodijo vsako božjo nedeljo in za-povedan praznik tja gor. Poznam pobož-nega fanta iz svoje žlahte, ki ga ne udrži ne sneg ne burja, ne dež ne mraz, da ne bi šel vsako nedeljo na vse zgodaj tja gor. Le to mi še ni popolnoma jasno, ali hodi le na božjo pot in romanje, ali tiči kaj drugega vmes. — Pa še ta planinski izlet ni vselej brez neizgode, kar pričata nasled-nja dva resnična dogodka: Živel je tam gori v samostanu pobožen gospod, ki se je pisal za Goloba, pravzaprav za Jereba, pa nisem hotel tega takoj povedati, da ne bi koj v začetku vsi ljudje izvedeli njegovega pravega priimka. Vidite, ta gospod se je bil svoje dni napotil na Vipavsko in je prišel že pred polnočjo iz doline tihe ves-krav, raztrgan in golgolaž pod domačo streho. Dobri gospod superior ga vpraša v prijazno-službenem glasu, kako in zakaj je tako zdelan. Gospod Jereb, hočem reči: gospod Golob, se je hotel lepo spoštljivo odkriti, pa ni mogel, ker ni imel klobuka in je začel kolcat: «Heu, me miserum! Godi se mi kot možu, ki je šel v Jeriho in je padel med razbojnike. Vedite, re-verendissime et admodum spectabilis Do-mine superior, da so i mene napadli, pa kar trije, eden za drugim!» — «To ni mo-goče!» de začuden superior. «Pa ste jih spoznali?» — «Mhm,» odgovori ta. «Malo da ne bi me pustili ležati v ranah in krvi, ker ni bilo prav nobenega bližnjega roma-ja...» — «Pa kdo so bili oni trije razboj-niki?» — «Sami domačini, gospod supe-rior: eden je bil Krasevec, drugi Vipavec, a najmočnejši sunek mi je dal star Bric, ki je že od nekdaj hudirjev stric!» — «Alo spat!» veli dobri superior, g. Golob pa je kolovratil po stopnicah in je še spotoma molil: «Oče nebeski, glej, se en koraček zdej...» V ljutih ranah je spal, toda ne prav mirno, ker se mu je še dobro pol ure — kolcalo. — Druga neizgoda se je pripetila lanjsko poletje v nasprotni, to je: na poti s Sv. gore, kakor je neko nedeljo roma-la večja družba goriških gospa in gospodičen v pisanih bluzah, izpodprezanih krilih in v belih čevljičih s silno visokimi podpet-niki kar naravnost do Černetove gostine. Nazaj grede je neki duhoviti izletnik v najlepši dobi se pred prvo rajdo desnii pod-petnik kratkoma odpovedal visoko služ-bo in se poslovil od belega čevljiča, levi pa se je moško držal, le zvrnjen je bil in je pisano gledal za svojim nezvestim bra-tom, ki jo je kar na svojo pet ubral v lepo soško dolino. Morete mi verjeti, da je ome-njena gospodična sprito tega neveselega dogodka še težje hodila, zlasti radi tega, ker se je njen nožni patček krčevito držal nežnega mezinčica s kurjim očesom vred, ostali prstki pa so čepeli eden vrh drugega kot mlade lastvice, mille ptice, v preoz-kem gnezdu. Zato sem ji v svoji obče-znani in priznani prijaznosti nujno sveto-val, naj odbije še levi podpetnik, da bo po-tem lažje hodila po bližnjih ali koder bo pač hotela. Nu, ona me ježno zavrne, češ, da taka obutev ne bi odgovarjala niti naj-skromnejšim zahtevam pariške mode. Kljub temu je baje srečno prišla tala pod domačo streho. Povejte mi pa, rodoljubl-i, kako bi bila ta reva prišla do s Triglava... Na to moje temeljite dokaze, ki vsi kri-žijo prijatelj Jeklenčič z orjaškimi pleči, gne prijatelj Jeklenčič z orjaškimi pleči, ker je spoznal, da jaz ne bom nikoli pe-ri ene lepe «Ko gledam z vrh Triglava...», vsaj gori ne. Nato povzame besedo g. Ne-damir, zasukne svojo dolgo kocinasto brado v čedno metlico, se posegeta z njo pod nosom in stavi posredovalni predlog, po katerem bi oni trije prišli do planin-skega užitka, jaz pa do lovskega. Modre so bile njegove besede, pazljivo smo jih po-slušali in ohranili v svojih srcih, pa je vredno, da jih tu ponovim. «Hudiča, čemu naj hodimo tako daleč? V Renče pojdemo! Vlak odhaja ob 13.34, pa se popeljem do Volje drage, odondot pol urice peš do pri-jatelja Tite. Tam se pokrepčamo s pol litra vipavca, nato gremo z Vami, g. —. Do Faitovega hriba in prepodimo nekoliko slok pred Vašo puško, ki nikoli ne zgreši cilja. Medtem da g. Tita pripraviti na tisti krasni verandi z onim bajnim razgledom na Čaven, Nanos in Gorico na Vaš račun dobro južino, ob 22 pa sedimo že doma ali pa kje drugje. Hudiča — tega ima g. Nedamir vedno na jeziku — ali govorim prav ali ne?» — Ker upam, da bo dotlej poravnani moj zadnji predujem in da mi g. Pair Tute za nameravani izlet dovoli novega, sem navdušen pristal, in to že sprito tega, ker velenjeni gospod pred-govornik ni le izvrsten humorist, temveč ima tudi odlično lovsko sposobnost, ki si jih je pridobil že pred 20 leti na neki brad-kač v Stari gori blizu Gorice. Nisem pa v Nedamirovih spisih še nikjer čital o tem velevažnem dogodku, ki ga v svoji skrom-nosti nikjer ne omenja, pa naj jaz o tem nekaj povem, kar bo služilo kot vir za po-znejše rodove in slovenske literarne zgo-dovinarje. To vam je bilo tako: Gospod dr. O-O-O je bil prv nedeljo po Novem letu povabil na lov vse, kar je nosilo puško risano, in se 12 brakov si je bil izposodi-l. Teh sem bil še posebej vesel, ker sem upal, da preženejo oni par fazanov, sajcev in srn v moje šempetrsko lovišče, ki je ne-posredno mejilo na O-O-O-ovo. Zbrališče je bilo ob 6.30 v kavarni na Travniku, kjer je nekoliko odličnih zastopnikov tedanje slovenske «jeunesse dorée» v dolgih salonskih suknjah in lakastih čevljih po noči preplešani v «Citahli» zehalo in čakalo, dokler bo kje prvi goljaž mehak in kuhan. Toda ne vsi, prosim! Častno izjemo je na-pravil edini g. Nedamir, ki je kar brez goljaža in zajtrka zaklical: «Hudiča, vzamite se mene sábo! Puške res nimam, še streljati ne znam, a med pogajanje se uvr-stim, da se čimprej iznebidim krmezljivega presnega mucka». Ostal je mož — beseda. Kakršen je bil, je šel z nami do Bajte, kjer so čakali še ostali povabljeni lovci iz okolice. Pa je začel prvi pogon med go-stim akacovjem in robidovjem; lazili smo po ilovnatih tleh, po opolzljih stezah, glo-bokih, zoranih kolovozih, ki jim pravijo «klapaturne», iz megle je pršlo, s štirimi besedami povedano: nič prijetno ni bilo. O divjačini ni bilo sledu, pa so jo braki po bližnjih popihali domu. Dr. O-O-O je sicer nosil v roki in kazal kup odpadkov in trdil, da jih je pustila tam stara srna, a to je bila Mervinova ovca, ki je tam mu-čila suho travo, kakor se je to pozneje iz-kazalo. Do polдне so spodili baš pred mojo cev starega lisjaka. In to je bilo prav, ker drugi bi ga itak ne bil počil v oni go-štavi... S kožuhom, ki je bil po takratnih tržnih cenah med brati in sestrami vreden

svojih 7 kronic, je mogel dr. O-O-O kriti vse stroške bogatega kosila, ki ga je v elegantnih vabilih bahavo obetal... Pod starim borom vrh Stare gore je palopal izbrat, zapel je «čalali», pa smo se zbrali. Po kupu žerjavice sem sklepal, da bodo pekli na ražnju debelega prašička ali vsaj kostruna. Da, figol Pet kos navadnega — krompirja in tri kos drobnih, kislih jabolk je pokrivala žerjavica pod pepelom. Bom jaz na prvo predpušno nedeljo za kosilo otepal na pol pečen krompir in požiral skomine pri kislih jabolkah, ko imam v nahrbtniku dobren kos zajčjega hrbita in čutarco vina domačega pridelka! Najbolj se mi je smilil naš salonski pogajalec. Robi-dovo grmovje ni prizaneslo njegovi črni obleki, gosto blato pa ne njegovim čevl-jem. Revež je bil tak, ko da je obul visoke škornje iz solidnega — cementa. Mucka pa mu je docela pregnal kos mrzle pečenke in moja čutarica, iz katere je vlekla, da je skoroda padel vzrak. Po kosilu je je ubral po bližnji do Bajte, kjer smo i mi proti večeru slavili «zadnji pogon». Ko je dr. O-O-O preševal bogati plen, se je izkazalo da je med divjačino, poleg lisjaka, še en zajček, tri šoje, dva črna kosa in ena — zeverica...

To je bil prvi lovski «debut» g. Nedamira. Koliko je napredoval pod okriljem sv. Huberta v teh zadnjih 20 letih, se iz-kaže o poletu dolgokljunih slok nad Ren-čami. O tem vam bom še posebej poročal pred Veliko nočjo, ko se bo v cerkvi pol ve-seli «Leatare», ker takrat je najboljši čas za te mile goste z juga na njih vselem poletu v domovino. —

Književnost in umetnost

KRPAN MLAJŠI V IDRJI

Ta vesela historija veselega pisatelja v 4 dejanjih je doživela zopet novo uprizoritev, dobro podano in skrbno pripravljeno. Doživela je tudi dokaj razumevanja pri ljudih, ki so predzad-njo soboto napolnili dvorano, čeravno jih je strašila malo trda pest Kalinova, ki bi rad ukazoval tudi tam, kjer mu ni treba, kot se je zgodilo pri zadnjem koncertu.

Igra je bila v naših krajih prvič igra-na. Doslej v Primorju ni še doživela uprizoritve. Nalaga režiji, igralcem in kulismu mojštru precej težkih nalog. Kar se tiče režije pri uprizoritvi v Idri-ji, rečem, da je bila dobra in resna, ven-dar sem opazil dve napaki. Preveč se zanaša samo na tekst in ustvari malo samorastlega, ne zna vdahniti posa-meznim igralcem njih okoliša, radi česar je premajhna razlika med posa-meznimi tipi, ki jih po navadi loči le obleka, kar dela potem posamezne pri-zore enolične, marsikatero stvar zatre, da sploh ne pride do veljave, in drugi-zopet da gotovim prizorom drugo lice, kot bi moralo biti. V zaporednih igrar se ne opazi napredek, kot bi ga moral imeti stalen režiser, ki se vedno giblje v krogu istih igralcev. Gotovo pa na vsak način zasluži vsi čast in pa resno priznanje človek, režiser-samouk, ki toliko žrtvuje za svoj posel in svoje igre. Z majhnim trudom bi se ti nedostatki popravili.

Igralci Izobraževalnega društva so pač pridni in vztrajni ljudje. Gledam nanje kot na igralce pri tej veseli hi-storiji, ker pri drugih igrar marsikaj manjka. Zlasti je ugajal in bil res ves v svoji vlogi Krpna, kateremu je manjkala samo malo bolj mladostna maska in so bili odveč prelepo počesani lasje. Škoda, da ne zna vriskati. Pri Krpnu je pravo kranjsko vriskanje nujno potrebno. Lepo družbo mu je delal, v kolikor se je poglobil v svojo vlogo, sam cesar. Mladega igralca bi bilo samo treba pošteno prijeti v roke, pa bi šlo z njim, da bi nam dal še marsikaj. Župan ni pogodil svojega človeka tako popolnoma, kot smo to pri njem navajeni. Zdi se mi, da ni igral z ono ljubeznijo in resničnostjo, kot se vživi v resne, dramske vloge. Kosobrin je dober junak. Društvo mu bo lahko še mnogokrat poverilo kako vlogo in kako drugo nalogo. Izvedel jo bo dobro. Minister pa je bil premalo minister svojega časa in veka. Zdi se mi, da živi preveč se zavija po idrijski «šprahi», malo tudi vsled krivde režije, ni prišla do one veljave, ki ji jo je namenil pi-satelj.

Izmed ženskih vlog moram pohvalno omeniti Jerico, medtem ko princesa preveč se zavija po idrijski «šprahi» in bi ji svetoval, da na glas čita. Tudi par-čelov je bilo slišati prav po nipo-trebnem. Meščanke pa takrat še niso nosile modernih klobukov.

Da ne pozabim omeniti tudi Branka, ki je bil ves viteški in je s svojim lepim nastopom res ugajal.

Kuliserija za idrijski oder še precej polnopa, čeravno naj bi kulisni mo-ster drugič bil malo bolj priden. Zlasti še naj bi pasil, da se ne zgodi kaj ta-kega, kot se je v IV. dejanju prav po nepotrebnem. Bila je nesreča, res, pa vseeno nepotrebnost.

Rekel sem že, da igralci ne napredu-jejo z onim korakom kot bi to bilo pričakovati. Zato pa bi želel, da si vzame-jo stvar k srcu in zavzejo bodo na idrijs-kem odru ono mesto, ki ga po vsej pravici zaslužijo po svoji požrtvoval-nosti.

Ne bi stalo mnogo njih same, da si opomorejo do one popolne veljave, ki jo zamorejo prenesti dobri diletantje. Želel bi videti še par nastopov. Ome-niti moram, da so igralci sami rudarji, ki si morajo krasti čas za igranje in vaje.

Ljudje so se igri čudili in so jo prvi-večer vzljubili. Dokaz, da je igra lepa in dobro podana. Seveda ni manjkalo pretiranega smeha, ki se ga naši ljudje ne morejo otrestiti, vendar je bolje, da

se na glas smejejo pri veseligrji, kot da se režijo pri drami. V tem oziru ča-ka idrijske igralce še precejšnja na-loga, ki tiči v tem, da morajo vzgojiti gledališko publiko, ki bo gledišče razumela.

Tudi nekaj drugega bi bilo potreba: Idrijski oder ne odgovarja več zahte-vam časa in novih dramskih del. Rado-veden sem, kdo bo prvi, ki bo v tem oziru napravil prve korake.

In še eno željo bi ob tej priliki izre-kl: Idriji ne zadostuje več igranje, ki smo ga prinesli izza predvojnih časov s seboj. Idriji je nujno treba boljšega igranja, nove šole, novih tipov. Zato pa predlagam, da se organizira dram-ska šola. Radoveden sem, katero dru-štvo bo ta predlog prvo uvaževalo in ustvarilo res nekaj dobrega. — Z. K.

Kulturno življenje v Čehoslovski.

V praškem «Obecnem domu» je bila odprta dne 2 dni ob številni udeležbi ofi-cijelnih in umetniških krogov, razstava bol-garskega slikarstva pod protektoratom primatorja mesta Prage, dr. J. Bakse. Po slavnostnem govoru predsednika tega po-slednjega in slikarja Alfonza Muche je govoril pooblašeni minister in poslanik bolgarski, profesor Dr. Mihalčev. Razstava vsebuje dela vseh znanstvenih sodobnih umetnikov Bolgarskega slikarstva in pla-stiki. Čehoslovaška kritika pozdravlja to izložbo kaj toplo, ker vidi v nji nov korak k medsebojnemu umetniškemu poznavan-ju slovenskih narodov.

Slavni italijanski dirigent Bernardino Molinari, ki je pred dvema tedni izvedel v Pragi z velikim uspehom Beethovenov «Requiem», je naštvudiral s česko filharmo-nijo in najstarejšim českim pevskim dru-štvom «Hlahol», Dvořakov «Stabat Mater», ki je položil temelj Dvořakov svetovni slavi. Molinari je izvedel to kompozicijo s polum uspehom. Kritika naglaša, da se je dirigenat — dočim je pri «Requiemu» znal izvesti iz orkestra in pevskega dru-štva velike in dramsko muzikalne kon-traste — v Dvořakovem delu poglobil v uravnoteženo glasbeno strujo tega dela, prežetega od diha toplega oboževanja od žalostnega začetka pa do zmaganostnega vrhunca, ki zaključuje kompozicijo. Za česko muziko imajo Molinarijevi obiski dvojen pomen. Deloma zato, ker omogo-čajo vsakoletne velike muzikalne produkcije, ki jim je uspeh že v naprej zagoto-vljen. Deloma pa zato, ker temeljno dopri-našajo k uvajanju česke muzike na sve-tovni forum. Kajti Molinari, spoznavši česke kompozicije v avtentičnem domačem izvajanju, jih izvaja potem često v ino-zemstvu. Tako se bo v tem letu na jesen v rinskem «Augusteum» pod njegovim vodstvom v filharmoničnih koncertih iz-vajal ciklus Smetane: «Moja domovina», Dvořakov «Stabat mater» in vse njegove simfonije. Molinari pride v tem letu po-novno v Prago, da bo povodom velikih so-kolskih slavnosti dirigiral Smetane ciklus simfonijskih pesni: «Moja domovina».

Te dni so došli prvi v Prago slovaški učitelji-pevci, ki so priredili v «Obecnem domu» velik koncert. Praško občinstvo je navdušeno pozdravljalo slovaške pevce. Na svojem koncertu so podali izrpen pre-gled slovaške zborove kompozicije.

V Krakovu so te dni prikrat uprizorili na poljskem odru šaljivo igro českega pisca F. X. Svobode «Poslednji mož», ki se je z velikim uspehom igrala v Pragi in na mnogih nemških odrih.

Velike uspehe na inozemskem književ-nem tržišču ima česki pisec Karel Čapek, poznan avtor utopične igre R. U. R. in Ferije «iz življenja žuželk». Njegovi deli sta si preko najraznejših svetovnih gle-daliških odrov, celo na Japonskem, in uspehi na književnem tržišču so tudi ve-liki. Njegov fantastični roman «Kraka-tih» je preveden na nekoliko tujih jeziko-v in njegova «Angleška pisma», v katerih zanimivo opisuje svoje vtiske iz te otožne države, so imela v Angliji sedem izdaj v teku enega leta.

Gospodarsko.

IZ URADA TRŽ. KMET. DRUŽBE V TRSTU

MENJUJMO KROMPIR ZA SEME!

Ze več let zaporedoma opažamo, da naši pridelki krompirja odnosno njegova rodo-vitnost vedno bolj in bolj pešajo. Vzroki tej vedno slabši rodovitnosti so razni. Poleg izčrpanja zemlje ima pa največjo krivdo na slabših letinah gotovo degeneracija ali, z drugimi besedami, propadlost življenjs-ke sile krompirja.

Ne smemo pozabiti, da predstavljajo pod-zemeljski gomolji samo gotovo obliko stebila krompirja in nikakor ne semena, kakor na pr. zrno pri žitu ali sad pri drevju. Vsak vrtnar in sadjar ve dobro, da potaknjenci vrtnice ali drugih rastlin ne dajo tako lepih uspehov kakor rastlina — sadno drevje na pr. — izrastla iz zdravega semena. Seme ima v sebi navadno več energije in vedno več svojstev nego jih lahko ima samo steblo ali drugi poganjek rastline, ki nam lahko služi kot potaknje-nec. Nova svojstva rastlin, nove barve cvetlic nastanejo lahko samo potom se-mena in ne iz pogankov. Pogankji rastlin ne morejo torej pridobiti nobene posebne lastnosti, pač pa jo lahko izgubijo. In ker je krompir tudi samo poganjek rastline, tedaj pri enakih okoliščinah ne more nego samo zgubljati na svojih dobrih lastnostih. Izkušnje nas tudi uče, da se to dogaja po-sebno pri krompirju v precej veliki meri in naglo.

Krompir, ki je bil še pred nedolgo leti zelo rodovit in zdrav, zgublja vedno bolj svojo rodovitnost in odporno silo proti boleznim. Dogaja se to često tudi če mu poskrbimo zadostno množino hranilnih snovi. Ne preostaja nam torej drugega, nego da spremenimo krompirju podnebje. In res je na ta način tudi uspešno umnim kmetovalcem v največji meri zvišati svoje pridelke na krompirju.

Tudi pri nas se je pokazala v poslednjih letih močna degeneracija domačega krom-pirja in rodovitnost njegova je močno upad-la. Z uvozom semenskega krompirja iz Ju-goslavije je pa letos dana prilika izmenjati upadli domač krompir z zdravim krom-pirjem iz ostrijšega podnebnja. Kmetje, ako hočete torej zvišati svoje pridelke na krompirju, ne zamujajte prilike in naba-vite si tuj krompir za seme.

DAROV!

Preplačali so za Kurentovo slavnost šentjakobski podružnici Sol: društva slede-či gg. Jerič Filip L. 10; Rolih A. 5; Prašelj Ivan L. 10; Urdih L. 10; Velikonja A. 10; Bre-zovec V. 5; A. Pregelj 5; Savron Iv. 5; Harej L. 10; Strancar F. 15; Ovidoni C. 10; Kom-para J. 10; Rogelja C. v sponu pok. Jus. Jurčiča L. 3; Počkaj I. 15; Desko 15; Česlo-slov. konzulat 20; Orel A. 5; Sila F. 10; Kel-te K. 5; Ivančič J. 10; Ig. Vidmar 5; Jak. Starec 10; Zorn Iv. 10; Skrinjar S. 5; Ko-sta I. 10; Blažek M. 10; Barič A. 10; Škerl J. 10; Čaharija Iv. 5; Fabičič J. 10; Matilda pri g. Deklevi 5; Gulič M. 10; Sila Ant. 10; Ujčič I. 10; Trampus L. 12; Resinovič 10; Brezovic M. 10; skupaj L. 345; poprej na-znanjenih L. 155, kar znaša L. 500. (Dalje).

Plačali so za Kurentovo slavnost šent-jakobski podružnici Sol: društva sledeči gg.: Bove J. L. 10; Gustinčič Iv. 5; Dujma-rič A. 15; Širok vd. Marija 15; Černigoi L. 30; N. N. 10; Sonc V. 10; Gombač F. 10; Stantij J. 10; Sosič J. 10; Tomazič J. in P. L. 25; Zavadlal J. 10; Strekelj del. 20; trg. Forcesin 20; Zigis L. 5; I. Pregol 10; To-mazič i. dr. 20; manuf. trg. pri «Slavenu» 10; Čeket R. 10; zaloga Francka M. Berger 20; tvrdka Žagar 15; Mikota J. 10; K. Sosič 10; Trž. pos. in hran. 100; Modrijan V. 10; Vra-beč E. 5; Pertot A. 10; Slavec 5; Mikelič G. 5; Gr. Babič 15; Ajdišek J. 15; A. Pod-beršek 5; dr. D. Godina 10; Vodopivec E. 10; Čerkov, pev. zbor 25; skupaj L. 530; poprej L. 500; skupaj L. 1030. (Sledi).

Za otroški vrtec pri Sv. Ivanu daroval M. Stepančič L. 10. — (Denar hrani blaginjo).

Dve veseli družbi nabrali za klub Espe-rantistov, prva 1140; druga 5210. Lir. Skupno 6350. Posnemajte! Iskrena hvala!

Spominjajte se ob vseh prilikah z darovi Dijaške kuhinje v Gorici

Borzna poročila.

DEVIZE:

Trst, 15. marca Amsterdam od 990 — do 1000 —
Belgija od 113 — do 113.50; Paris 90.25 do 90.75
London od 121.7 do 121.15; New York od 24.92
do 24.92; Španija od 3.9 — do 3.93; Švica od 47.50
do 47.50; —; Atene od 33.50 do 35 —; Berlin
od 541 — do 596 —; Bukarest od 10.25 do 10.75
Praga od 73.70 do 74 —; Ogrska od 9.945 do 10.045
Dunaj od —349 do —333; Zagreb od 48.85 do 44.15.

Remišijske obveznice 71.25.

VALUTE:

Trst, 15. marca Avstrijske krome od 0.0145 do 0.0352
dinarij od 43.50 do 44 —; dolarji od 24.75 do 24.90
novci po 20 frankov od 94 — do 97 —; funt
sterling od 129.99 do 121.10.

Anton Štenta, trgovec, Opuzla

Kupujem
seno in slamo
Plačam po dogovoru.
Telegram: ŠTEN'A, Abbazia, Tel. 13.

Zobozdravnik

Med. U. dr. D. Sardoč

specijalist za ustne in zobne bolezni
perfekcioniran na dunajski kliniki
ordinira v TRSTU
Via M. R. Imbriani 16, I. (proti Via S. Giovanni)
od 9-12 in od 3-7

Ako želite izbornu
zajamčeno pristno
rumeno pralno milo
zahtevajte znano znamko
Veloc-Lavabene
F.LLI FINZI - TRST
Tel. 11-64

KRONE

po L. 2.10 komad
Zlato, briljante, platin, 20-kronske zlate komade
kupuje in plačuje po najvišjih cenah
Albert Povh — urarna
Trst, Via Mazzini 46

JEZIKI

četrtek 18. marca

Novi tečaji
ŠOLA BERLITZ
Zasebne in skupne lekcije
Via Torre bianca N. 21 - Trst
Vpisovanje dnevno od 9-21
JEZIKI